Landstingsstyrelsen

Ändring av arbetsordning för landstingsfullmäktige och reglemente för landstingsstyrelsen och nämnder

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

Ärendebeskrivning

Förslag till ändringar i arbetsordning för landstingsfullmäktige och reglemente för landstingsstyrelsen och nämnder.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen *dels* föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa reglemente för landstingsstyrelse och nämnder i enlighet med vad som framgår av landstingsdirektörens förslag

att fastställa arbetsordningen för landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting i enlighet med vad som framgår av landstingsdirektörens förslag

att reglementet för landstingsstyrelse och nämnder respektive arbetsordningen för fullmäktige ska gälla från och med den dag då det beslutats av landstingsfullmäktige

dels – under förutsättning av fullmäktiges beslut – för egen del besluta

att uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta förslag till ny delegationsordning för landstingsstyrelsen.

Landstingsrådsberedningens motivering

Landstingsfullmäktige har beslutat om ny politisk organisation med syfte bland annat att stärka ägarstyrningen. Med anledning av den nya organisationen föreslås ändringar i reglementet för landstingstyrelsen och nämnder respektive arbetsordningen för landstingsfullmäktige. Det nya

reglementet konkretiserar och förstärker landstingsstyrelsens ägarstyrning samt anger den nya tillväxt- och regionplanenämndens uppgifter.

Färdtjänstberedningens uppgift att bereda tillgänglighetsfrågor tydliggörs genom att namnet återgår till Färdtjänst- och tillgänglighetsberedningen.

Arvodesberedningens parlamentariska sammansättning tillgodoses genom att antalet ledamöter utökas till åtta.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 27 november 2014
Förslag på ändrat reglemente för landstingsstyrelse och nämnder
Förslag på ändrad arbetsordning för fullmäktige i Stockholms läns landsting
Landstingsstyrelsens protokollsutdrag den 25 november 2014 med S-ledamöternas särskilda uttalande

Torbjörn Rosdahl

Tobias Sjö

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Juridik och upphandling
Juridiska avdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-11-27

LS 1410-1211

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -11- 28
Dnr LS 1410-1211
Rokel I

Landstingsstyrelsen

Ändring av arbetsordning för landstingsfullmäktige och reglemente för landstingsstyrelsen och nämnder

Ärendebeskrivning

Förslag till ändringar i arbetsordning för landstingsfullmäktige och reglemente för landstingsstyrelsen och nämnder.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 27 november 2014
Förslag på ändrat reglemente för landstingsstyrelse och nämnder
Förslag på ändrad arbetsordning för fullmäktige i Stockholms läns landsting
Landstingsstyrelsens protokollsutdrag den 25 november 2014 med S-ledamöternas särskilda uttalande

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås *dels* föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa reglemente för landstingsstyrelse och nämnder i enlighet med vad som framgår av landstingsdirektörens förslag

att fastställa arbetsordningen för landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting i enlighet med vad som framgår av landstingsdirektörens förslag

att reglementet för landstingsstyrelse och nämnder respektive arbetsordningen för fullmäktige ska gälla från och med den dag då det beslutats av landstingsfullmäktige

dels – under förutsättning av fullmäktiges beslut – för egen del besluta

att uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta förslag till ny delegationsordning för landstingsstyrelsen.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Med anledning av att landstingsfullmäktige beslutat om en ny politisk organisation har reglementet för landstingstyrelsen och nämnder respektive arbetsordningen för landstingsfullmäktige ändrats och föreslås fastställas av landstingsfullmäktige. Det nya reglementet konkretiserar och förstärker landstingsstyrelsens ägarstyrning samt anger den nya tillväxt- och regionplanenämndens uppgifter. Utöver det har vissa justeringar gjorts vad avser de allmänna bestämmelserna för att förtydliga arbetsformerna för utskotten och beredningarna. Vidare föreslås att landstingsstyrelsen ska utse förvaltningschefer för nämnderna i landstinget.

Bakgrund
Landstingsfullmäktige beslutade den 11 november 2014 (LS 1410-1178) om ny politisk organisation för landstinget. Med anledning därav föreslås i detta ärende ändringar i reglementet för landstingsstyrelse och nämnder och i arbetsordningen för landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting. Vidare föreslås landstingsdirektören få i uppdrag att utarbeta förslag till ny delegationsordning för landstingsstyrelsen.

Den 25 november 2014 behandlades ett förslag till nytt reglemente för landstingsstyrelse och nämnder i landstingsstyrelsen. Ärendet återremitterades för ytterligare utredning avseende den i 72 § föreslagna ändringen avseende tiden för kallelse och utskick av handlingar inför sammanträden i nämnder.

I detta ärende föreslås att den tidigare gällande tiden ska kvarstå oförändrad dvs. kallelsen ska normalt ske minst tio dagar före sammanträdet. I övrigt har inte några justeringar gjorts avseende föreslagna ändringar i det av landstingstyrelsen den 25 november behandlade ärendet.

Överväganden

Reglementet för landstingsstyrelsen och nämnder
I reglementet för landstingsstyrelse och nämnder föreslås förändringar utifrån den nya politiska organisationen. Som en följd av att en ny nämnd – tillväxt- och regionplanenämnden – övertar lanstingsstyrelsens ansvar för tillväxt och regional planering, införs en ny bestämmelse som reglerar nämndens ansvar (64 §). Det införs också nya bestämmelser för de utskott och beredningar som inrättas under landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt trafiknämnden.

Med anledning av ändrade ansvarsförhållanden avseende ägarstyrningen har ett nytt ägarutskott inrättats under landstingsstyrelsen. Utskottet ska ansvara för ägarstyrning och uppföljning av Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholms läns sjukvårdsområde och landstingets hel- och delägda bolag – med undantag för Landstingshuset i Stockholm AB:s dotterbolag – samt andra juridiska personer. Ägarutskottet ansvarar också för vissa nomineringar av ledamöter. Ägarstyrningen avseende landstingets bolag som ägs av Landstingshuset AB kommer styrelsen i Landstingshuset AB att ansvara för. Ledamöterna i ägarutskottet är därför också ledamöter i Landstingshuset i Stockholm AB.

Landstingstyrelsen får ett särskilt ansvar för att utse representanter i sådana juridiska personer eller andra organ för vilka annan ordning inte blivit bestämd. Det kan t.ex. vara representanter i en stiftelse eller i en förening för vilka det inte särskilt bestämts att de ska utses av landstingsfullmäktige.

En ny bestämmelse (§ 17) införs innebärande att landstingsstyrelsen beslutar om anställning och anställningsvillkor och därmed sammanhängande frågor för förvaltningschefer i landstingets nämnder.

För trafiknämnden föreslås en ändring som tydliggör gränsdragningen mellan trafiknämndens respektive landstingsstyrelsens ansvar avseende tunnelbanans utbyggnad enligt 2013 års Stockholmsförhandling. Tillägget innebär inte någon faktisk ändring av ansvarsförhållandena utan utgör ytterligare ett förtydligande av trafiknämndens respektive landstingsstyrelsens ansvar.

För hälso- och sjukvårdnämnden anges att det nya utskottet för framtidens hälso- och sjukvård ansvarar för att samordna, verkställa och följa upp beslut rörande Framtidens hälso- och sjukvård inom nämndens ansvarsområde. Hälso- och sjukvådsnämnden deltar i den övergripande planeringen av investeringar inom hälso- och sjukvården vilket också reglerats i reglementet.

Ett antal bestämmelser av generell karaktär för nämnderna i landstinget har omarbetats och flyttats från avsnitten om landstingsstyrelsens respektive hälso- och sjukvårdsnämnden till rubriken allmänna bestämmelser. De allmänna bestämmelserna föreslås också, med vissa angivna undantag, vara tillämpliga för utskott och beredningar. Således kommer samma regler gälla för utskott och beredningar som för nämnder vad gäller exempelvis kallelser till sammanträden. Kallelsetiden för

sammanträden i nämnder är oförändrad dvs. kallelse ska ske minst tio dagar före sammanträdet. Samtidigt har det tydliggjorts att kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt, vilket det ibland skulle kunna vara av exempelvis sekretesskäl. Det föreslås också ett tillägg till bestämmelsen om ersättarnas tjänstgöring.

Arbetsordning för landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting
Mot bakgrund av ändrade regler i kommunallagen (1991:900) föreslås ändringar i arbetsordningen för fullmäktige. Bland annat anges presidiets uppgifter uttryckligen i en egen bestämmelse. Vidare föreslås en regel som anger att när allmänna val ägt rum ska den som tjänstgjort längst tid som ledamot i fullmäktige tjänstgöra som ordförande till dess hela presidiet valts.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Landstingsstyrelsen fick i samband med beslutet om ny politisk organisation (LS 1410-1178) mandat att besluta om de budgetjusteringar som den nya politiska organisationen föranleder. Det fordras därför inga särskilda beslut eller bemyndiganden av fullmäktige i samband med detta ärende.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Anne Rundquist
Chefsjurist

REGLEMENTE FÖR LANDSTINGSSTYRELSE OCH NÄMNDER

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Fastställt av fullmäktige den 14 december 2010, § 215, LS 1011-0949, den 13 september 2011, § 133, LS 1105-0773, den 6 december 2011, § 220 LS 1110-1288 och § 221, LS 1109-1170, 1109-1217, den 12 -13 juni 2012 § 90, LS 1112-1730, den 18 september 2012 § 119, LS 1203-0444, den 23 oktober 2012 § 168, LS 1208-1010, den 4 december 2012 § 196, LS 1208-1088, den 19 februari 2013 § 18, LS 1210-1298, den 11-12 juni 2013 § 103, LS 1302-0197, den 3 december 2013 § 186, LS 1303-0365, 1309-1089 och den 18 februari 2014 § 17 LS 1311-1454, § 18, LS 1312-1551 § 19 LS 1401-0037, den 10 juni 2014 § 116, LS 1310-1276	Fastställt av fullmäktige den … *december 2014, § 215, LS 1410-1211*
INLEDNING	INLEDNING
Roller och ansvarsfördelning mellan fullmäktige, styrelsen och nämnderna	**Roller och ansvarsfördelning mellan fullmäktige, styrelsen och nämnderna**
Landstingsfullmäktige	**Landstingsfullmäktige**
Endast fullmäktige får besluta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för landstinget. I *K*ommunallagen (KL) 3 kap. 9 § finns närmare föreskrivet om fullmäktiges uppgifter, men här kan anges att fullmäktige förutom att besluta om mål och riktlinjer för verksamheten *bl.a.* ska fastställa budget och skattesats och ska besluta om den politiska organisationen och fastställa reglementen för landstingets nämnder.	Endast fullmäktige får besluta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för landstinget. I *k*ommunallagen (KL) 3 kap. 9 § finns närmare föreskrivet om fullmäktiges uppgifter, men här kan anges att fullmäktige förutom att besluta om mål och riktlinjer för verksamheten *bland annat* ska fastställa budget och skattesats och ska besluta om den politiska organisationen och fastställa reglementen för landstingets nämnder.
Landstingsstyrelsen	**Landstingsstyrelsen**
Landstingsstyrelsens grundläggande roll, så som den är reglerad i KL 6 kap., är att leda	Landstingsstyrelsens grundläggande roll, så som den är reglerad i KL 6 kap., är att leda

och samordna förvaltningen av landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. *Uppsiktsansvaret gäller även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform.* Landstingsstyrelsen utövar också ägar- och huvudmannaskapsfunktionen i de företag och andra juridiska personer som landstinget helt eller delvis äger eller på annat sätt har intressen i. I sitt arbete med att hålla samman organisationen till en helhet ska styrelsen ange riktlinjer och utge föreskrifter samt utarbeta nödvändiga *policies*. Styrelsen har ansvar för upprättande av mål och budgetförslag och bestämmer när övriga nämnder senast ska lämna sina budgetförslag till styrelsen. Vidare har styrelsen ansvar för årsredovisningen och delårsrapportering. Styrelsen får från övriga nämnder, styrelser, beredningar och anställda inom landstinget begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter. Styrelsen svarar också för att den politiska ledningsorganisationen är ändamålsenligt uppbyggd och att förslag till de ändringar som behövs läggs fram till fullmäktige. För att styrelsen ska ha möjlighet att ta sig an dessa uppgifter finns fyra stycken utskott. Dessa utgörs av ett arbetsutskott, ett *tillväxt- och regionplaneringsutskott*, ett *produktionsutskott* och ett arvodesutskott. Utskottens närmare uppgifter anges i *paragraferna 33 – 39* §§ av detta reglemente. Härutöver har landstingsstyrelsen möjlighet att tillsätta ytterligare utskott enligt 28§. *Den principiella ansvars- och beslutsfördelningen mellan styrelsen och dess utskott är att samtliga frågor som rör verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet eller annars är av större*	och samordna förvaltningen av landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. *Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 16 a – 18 b §§ KL och kommunalförbund som landstinget är medlem i.* Landstingsstyrelsen utövar också ägar- och huvudmannaskapsfunktionen i de företag och andra juridiska personer som landstinget helt eller delvis äger eller på annat sätt har intressen i. I sitt arbete med att hålla samman organisationen till en helhet ska styrelsen ange riktlinjer och utge föreskrifter samt utarbeta nödvändiga *policyer*. Styrelsen har ansvar för upprättande av mål och budgetförslag och bestämmer när övriga nämnder senast ska lämna sina budgetförslag till styrelsen. Vidare har styrelsen ansvar för årsredovisningen och delårsrapportering. Styrelsen får från övriga nämnder, styrelser, beredningar och anställda inom landstinget begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter. Styrelsen svarar också för att den politiska ledningsorganisationen är ändamålsenligt uppbyggd och att förslag till de ändringar som behövs läggs fram till fullmäktige. För att styrelsen ska ha möjlighet att ta sig an dessa uppgifter finns fyra stycken utskott. Dessa utgörs av ett arbetsutskott, ett *ägarutskott*, ett *personalutskott* och ett arvodesutskott. Utskottens närmare uppgifter anges i *28, 36, 38 och 40 §§* av detta reglemente. Härutöver har landstingsstyrelsen möjlighet att tillsätta ytterligare utskott enligt *83* §. *Stycket flyttas till rubriken Allmänna bestämmelser*

principiell betydelse ska avgöras av styrelsen in pleno. Övriga frågor får delegeras till respektive utskott eller till tjänsteman. Under landstingsstyrelsen ska, vid sidan av den landstingsrådsberedning som avses i *23* §, finnas en miljö- och skärgårdsberedning, en forskningsberedning, en arvodesberedning samt inför allmänt val en valkretsberedning. Beredningarnas närmare uppgifter anges i *paragraferna* 40-43.	. Under landstingsstyrelsen ska, vid sidan av den landstingsrådsberedning som avses i *24* §, finnas en arvodesberedning samt inför allmänt val en valkretsberedning. *Under landstingsstyrelsens arbetsutskott ska finnas en forskningsberedning, en innovationsberedning, en fastighets- och investeringsberedning, en miljöberedning samt en beredning för utbyggd tunnelbana.* Beredningarnas närmare uppgifter anges i *30-34 och 41 §§.*
Landstingets nämnder Landstingets nämndorganisation, vid sidan av landstingsstyrelsen, består av trafiknämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, patientnämnden, styrelsen för Karolinska Universitets-sjukhuset, styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde samt kulturnämnden. Nämnderna ska inom respektive ansvarsområde bereda fullmäktiges ärenden och ansvara för att fullmäktiges beslut verkställs. De står under landstingsstyrelsens uppsikt och ansvarar för sin verksamhet inför fullmäktige.	**Landstingets nämnder** Landstingets nämndorganisation, vid sidan av landstingsstyrelsen, består av trafiknämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, *tillväxt- och regionplanenämnden*, patientnämnden, styrelsen för Karolinska Universitets-sjukhuset, styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde samt kulturnämnden. Nämnderna ska inom respektive ansvarsområde bereda fullmäktiges ärenden och ansvara för att fullmäktiges beslut verkställs. De står under landstingsstyrelsens uppsikt och ansvarar för sin verksamhet inför fullmäktige.
Tillämpningsområde **1 §** Detta reglemente gäller för Stockholms läns landstings nämnder, med vilka avses - Landstingsstyrelsen, dess utskott och beredningar - Trafiknämnden, dess utskott och beredningar - Hälso- och sjukvårdsnämnden, dess utskott, sjukvårdsstyrelser och	**Tillämpningsområde** **1 §** Detta reglemente gäller för Stockholms läns landstings nämnder, med vilka avses - Landstingsstyrelsen, dess utskott och beredningar - Trafiknämnden, dess utskott och beredningar - Hälso- och sjukvårdsnämnden, dess utskott, sjukvårdsstyrelser och

programberedningar - Patientnämnden - Styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset - Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde - Kulturnämnden För Norrtäljes gemensamma hälso- och sjukvårds- och omsorgsnämnd finns ett särskilt reglemente.	programberedningar - Patientnämnden - Styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset - Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde - Kulturnämnden - *Tillväxt- och regionplanenämnden* För Norrtäljes gemensamma hälso- och sjukvårds- och omsorgsnämnd finns ett särskilt reglemente.
Uppgifter och ansvarsområden	**Uppgifter och ansvarsområden**
Landstingsstyrelsen	**Landstingsstyrelsen**
Ledning	**Ledning**
2 § Styrelsen ska leda, styra och samordna förvaltningen av landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha ägaransvar för och uppsikt *över landstingets bolag.*	**2 §** Styrelsen ska leda, styra och samordna förvaltningen av landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha ägaransvar för och uppsikt över *kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 16 a-18 b §§ och kommunalförbund som landstinget är medlem i.*
3 § Styrelsen ska uppmärksamt följa de förhållanden som kan inverka på utvecklingen av den verksamhet som bedrivs eller finansieras av landstingets nämnder och *företag* samt på landstingets samlade ekonomiska ställning. Styrelsen ska göra de framställningar hos fullmäktige, övriga nämnder och landstingets företag, statliga och kommunala myndigheter samt organisationer som behövs. Styrelsen ska löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap. 17 – 18 §§ kommunallagen (1991:900) (”KL”) är uppfyllda beträffande	**3 §** Styrelsen ska uppmärksamt följa de förhållanden som kan inverka på utvecklingen av den verksamhet som bedrivs eller finansieras av landstingets nämnder och *andra juridiska personer* samt på landstingets samlade ekonomiska ställning. Styrelsen ska göra de framställningar hos fullmäktige, övriga nämnder och landstingets företag, statliga och kommunala myndigheter samt organisationer som behövs. Styrelsen ska löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i *3 kap. 17 – 18 a §§* kommunallagen (1991:900) (”KL”) är uppfyllda beträffande de aktiebolag som landstinget innehar aktier

de aktiebolag som landstinget innehar aktier i. Styrelsen ska i årliga beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som landstinget helt eller delvis äger enligt 3 kap. 17-18 §§ KL under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige. Finner styrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. **4 §** Styrelsen ska utöva landstingets ägar- och huvudmannaskapsfunktion i de *företag och andra* juridiska personer som landstinget helt eller delvis äger eller på annat sätt har intressen i samt har att tillvarata landstingets intressen vid bolags- eller föreningsstämmor eller motsvarande sammanträden i sådana *företag eller* juridiska personer. Styrelsen ska ha fortlöpande uppsikt över sådana företag och juridiska personer såvitt avser ekonomi och efterlevnad av givna direktiv samt andra förhållanden som är av betydelse för landstinget. **5 §** Styrelsen utgör krisledningsnämnd enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och får under de förutsättningar som anges i lagen överta verksamhetsansvar och beslutanderätt från övriga nämnder och styrelser inom landstinget i den omfattning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens omfattning och art. **Ekonomi och finanser** **6 §** Styrelsen svarar inför fullmäktige för att landstinget har en god ekonomisk	i. Styrelsen ska i årliga beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som landstinget helt eller delvis äger enligt *3 kap. 16 a §* KL under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige. Finner styrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. **4 §** Styrelsen ska utöva landstingets ägar- och huvudmannaskapsfunktion i de juridiska personer som landstinget helt eller delvis äger eller på annat sätt har intressen i samt har att tillvarata landstingets intressen vid bolags- eller föreningsstämmor eller motsvarande sammanträden i sådana juridiska personer. *Styrelsen ska utse landstingets representanter i sådana juridiska personer eller andra organ för vilka annan ordning inte blivit bestämd.* Styrelsen ska ha fortlöpande uppsikt över sådana juridiska personer såvitt avser ekonomi och efterlevnad av givna direktiv samt andra förhållanden som är av betydelse för landstinget. **5 §** Styrelsen utgör krisledningsnämnd enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och får under de förutsättningar som anges i lagen överta verksamhetsansvar och beslutanderätt från övriga nämnder och styrelser inom landstinget i den omfattning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens omfattning och art. **Ekonomi och finanser** **6 §**

hushållning. **7 §** Styrelsen ska ha hand om landstingets förvaltning av donationsfonder och donationsstiftelser och ska, om inte annat föreskrivits, vid behov ansöka om permutation samt besluta om mottagande av donationer till landstinget. **8 §** Styrelsen får besluta om tekniska justeringar i de årsbudgetar som fullmäktige har fastställt. Styrelsen får också besluta om omfördelning av landstingsbidragen till nämnderna respektive ändringar av avkastningskraven på företagen inom ramen för fullmäktiges riktlinjer. **9 §** Styrelsen får på fullmäktiges vägnar avskriva landstingets fordringar i de fall det inte har uppdragits åt någon annan nämnd. Styrelsen har befogenhet att avskriva fordringar inom det egna verksamhetsområdet samt att avskriva fordringar över 100 000 kronor inom hela landstingets verksamhetsområde. **Tillväxt och regional planering** **10 §** Landstingsstyrelsen ansvarar för regionplaneringen och de regionala utvecklings- och tillväxtfrågorna inom landstinget. Det åligger landstingsstyrelsen 1. att ansvara för regionplaneringen och de uppgifter som har samband med denna och den kommunala och statliga fysiska planeringen, 2. att tillgodose landstingets behov av allmän statistikinformation och av	Styrelsen svarar inför fullmäktige för att landstinget har en god ekonomisk hushållning. **7 §** Styrelsen ska ha hand om landstingets förvaltning av donationsfonder och donationsstiftelser och ska, om inte annat föreskrivits, vid behov ansöka om permutation samt besluta om mottagande av donationer till landstinget. **8 §** Styrelsen får besluta om tekniska justeringar i de årsbudgetar som fullmäktige har fastställt. Styrelsen får också besluta om omfördelning av landstingsbidragen till nämnderna respektive ändringar av avkastningskraven på företagen inom ramen för fullmäktiges riktlinjer. **9 §** Styrelsen får på fullmäktiges vägnar avskriva landstingets fordringar i de fall det inte har uppdragits åt någon annan nämnd. Styrelsen har befogenhet att avskriva fordringar inom det egna verksamhetsområdet samt att avskriva fordringar över 100 000 kronor inom hela landstingets verksamhetsområde. *Rubriken och bestämmelsen utgår, jämför 19 § och 64 §.*

inventeringar, utredningar och prognoser om sociala ekonomiska och fysiska förhållanden i regionen och att i dessa frågor svara för samordningen med övriga organ inom samhällsplanering, 3. att ansvara för frågor om miljö, naturvård, glesbygd, skärgård och energi och därvid svara för utredningar och samordning med övriga organ inom samhällsplaneringen, 4. att ansvara för upprättande av, information om samt uppföljning av *miljöprogram och* skärgårdsprogram 5. att bevaka och ta initiativ i strukturfrågor som avser landstingsområdet och Mälardalsregionen, 6. att bevaka och ta initiativ i frågor som rör landstingets samarbete med regioner i Europa och internationellt i övrigt i frågor om regional utveckling.	
Landstingsstyrelsens produktionsansvar *11* § Landstingsstyrelsen ansvarar för den strategiska samordningen samt den löpande uppsikten av den landstingsägda sjukvårdsproduktionen, vilket *bl.a.* innebär att ansvara för den egna sjukvårdsdriftens ekonomi- och verksamhetsresultat, oberoende av om den drivs som kommunal nämnd eller aktiebolag.	**Landstingsstyrelsens ägarstyrning** *10* § Landstingsstyrelsen ansvarar för den strategiska samordningen samt den löpande uppsikten av landstingets verksamheter, vilket *bland annat* innebär att ansvara för verksamhetens ekonomi- och verksamhets-resultat, oberoende av om den drivs som kommunal nämnd eller aktiebolag.
Nya Karolinska Solna (NKS) *12* § Landstingsstyrelsen ansvarar för planering och genomförande av byggnation av Nya Karolinska Solna. Landstingsstyrelsen ska löpande samråda med styrelsen för *Nya Karolinska Solna* kring detta och med arbetet med utvecklingen av verksamhetsinnehållet.	**Nya Karolinska Solna (NKS)** *11* § Landstingsstyrelsen ansvarar för planering och genomförande av byggnation av Nya Karolinska Solna. Landstingsstyrelsen ska löpande samråda med styrelsen för Karolinska *Universitetssjukhuset* kring detta och med arbetet med utvecklingen av verksamhetsinnehållet. Landstingsstyrelsen

Landstingsstyrelsen ska fastställa väsentliga förändringar i verksamhetsinnehållet som aktualiseras av pågående utveckling.	ska fastställa väsentliga förändringar i verksamhetsinnehållet som aktualiseras av pågående utveckling.
Investeringar och fastigheter	**Investeringar och fastigheter**
13 a § Landstingsstyrelsen ansvarar för övergripande fastighetsstrategiska frågor samt investeringsfrågor.	*12 §* Landstingsstyrelsen ansvarar för övergripande fastighetsstrategiska frågor samt investeringsfrågor.
Tunnelbanans utbyggnad enligt 2013 års Stockholmsförhandling	**Tunnelbanans utbyggnad enligt *2013* års Stockholmsförhandling**
13 b § Landstingsstyrelsen ansvarar för genomförandet av utbyggnaden av tunnelbanan samt övriga åtgärder som beslutas om inom ramen för 2013 års Stockholmsförhandling.	*13* § Landstingsstyrelsen ansvarar för genomförandet av utbyggnaden av tunnelbanan samt övriga åtgärder som beslutas om inom ramen för 2013 års Stockholmsförhandling.
Övergripande arbetsgivarfrågor	**Övergripande arbetsgivarfrågor**
14 § Styrelsen är landstingets ledande arbetsgivarorgan. Det åligger styrelsen 1. att leda och samordna landstingets personal- och lönepolitik, 2. att uppmärksamt följa de förhållanden som kan inverka på landstingets personal- och lönepolitik och hos landstingets nämnder och företag samt myndigheter och organisationer göra de framställningar som är påkallade, 3. att ha det övergripande ansvaret för landstingets långsiktiga *personalförsörjning* samt att ta de initiativ som styrelsen finner påkallade, 4. att vara pensionsmyndighet för landstingets nämnder.	**14 §** Styrelsen är landstingets ledande arbetsgivarorgan. Det åligger styrelsen 1. att leda och samordna landstingets personal- och lönepolitik, 2. att uppmärksamt följa de förhållanden som kan inverka på landstingets personal- och lönepolitik och hos landstingets nämnder och företag samt myndigheter och organisationer göra de framställningar som är påkallade, 3. att ha det övergripande ansvaret för landstingets långsiktiga *kompetensförsörjning* samt att ta de initiativ som styrelsen finner påkallade, 4. att vara pensionsmyndighet för landstingets nämnder.
15 § Styrelsen beslutar om stridsåtgärder för nämnderna.	**15 §** Styrelsen beslutar om stridsåtgärder för nämnderna.

Styrelsen får också lämna sådana uppdrag som avses i 6 kap. 3 § lag om vissa kommunala befogenheter (2009:47). Ett uppdrag får dock inte omfatta att sluta sådana avtal som avses i 32 § andra stycket, lagen om medbestämmande i arbetslivet (1976:580).	Styrelsen får också lämna sådana uppdrag som avses i 6 kap. 3 § lag om vissa kommunala befogenheter (2009:47). Ett uppdrag får dock inte omfatta att sluta sådana avtal som avses i 32 § andra stycket, lagen om medbestämmande i arbetslivet (1976:580).
16 § Styrelsen godkänner medlemskap i annan arbetsgivarorganisation än Sveriges Kommuner och Landsting.	**16 §** Styrelsen godkänner medlemskap i annan arbetsgivarorganisation än Sveriges Kommuner och Landsting.
	Förvaltningschefer
	17 § *Styrelsen beslutar om anställning och anställningsvillkor och därmed sammanhängande frågor för förvaltningschefer i landstingets nämnder.*
Övriga uppgifter	**Övriga uppgifter**
17 § Styrelsen har det övergripande ansvaret för landstingets beredskaps- och katastrofplanering.	***18 §*** Styrelsen har det övergripande ansvaret för landstingets beredskaps- och katastrofplanering.
18 § Det åligger styrelsen vidare 1. att fullgöra de uppgifter som ankommer på styrelsen enligt arkivlagen (1990:782) och enligt de bestämmelser fullmäktige utfärdar, 2. att förhandla i frågor som rör uppgiftsfördelningen mellan landstinget, staten och kommunerna eller som kräver övergripande bedömningar eller ett samlat uppträdande från landstinget, 3. att ansvara för landstingets offentliga skolväsende enligt skollagen (2010:800) och till denna hörande författningar, 4. att ansvara för samordnad upphandling enligt gällande upphandlingspolicy och ta	***19 §*** Det åligger styrelsen vidare 1. att fullgöra de uppgifter som ankommer på styrelsen enligt arkivlagen (1990:782) och enligt de bestämmelser fullmäktige utfärdar, 2. att förhandla i frågor som rör uppgiftsfördelningen mellan landstinget, staten och kommunerna eller som kräver övergripande bedömningar eller ett samlat uppträdande från landstinget, 3. att ansvara för landstingets offentliga skolväsende enligt skollagen (2010:800) och till denna hörande författningar, 4. att ansvara för samordnad upphandling enligt gällande upphandlingspolicy och ta emot uppdrag om upphandling från andra

emot uppdrag om upphandling från andra nämnder och styrelser, 5. att besluta om undantag från deltagande i samordnad upphandling om särskilda skäl föreligger enligt upphandlingspolicyn, 6. att ansvara för frågor om forskning och utbildning inom hälso- och sjukvård, 7. att ansvara för landstingets samordnade IT-verksamhet, 8. att ansvara för integrationsfrågor i hela landstinget 9. att ansvara för landstingets övergripande internationella kontakter och samverkansavtal, 10. att ansvara för Stockholms medicinska biobank 11. att besluta i övriga frågor som fullmäktige uppdrar åt styrelsen	nämnder och styrelser, 5. att besluta om undantag från deltagande i samordnad upphandling om särskilda skäl föreligger enligt upphandlingspolicyn, 6. att ansvara för frågor om forskning och utbildning inom hälso- och sjukvård, 7. att ansvara för landstingets samordnade IT-verksamhet och *övergripande frågor om informationssäkerhet,* 8. att ansvara för integrationsfrågor i hela landstinget, 9. att ansvara för landstingets övergripande internationella kontakter och samverkansavtal, 10. att ansvara för Stockholms medicinska biobank, *11. att ansvara för strategiska innovationsfrågor,* *12. att ansvara för strategiska frågor om miljö och energi samt för upprättande av, information om samt uppföljning av miljöprogram,* *13. att ansvara för rikssjukvårdsfrågor,* 14. att besluta i övriga frågor som fullmäktige uppdrar åt styrelsen.
19 § Styrelsen får avge yttrande på landstingets vägnar i sådana ärenden som rör bara styrelsens eget verksamhetsområde och i ärenden som rör landstingets samlade verksamhet som inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt.	*20* § Styrelsen får avge yttrande på landstingets vägnar i sådana ärenden som rör bara styrelsens eget verksamhetsområde och i ärenden som rör landstingets samlade verksamhet som inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt.
Ledamöter och ersättare *20* § Landstingsfullmäktige väljer ledamöter och ersättare i styrelsen till det antal som	**Ledamöter och ersättare** *21* § Landstingsfullmäktige väljer ledamöter och

fullmäktige beslutar. Valen förrättas av det nyvalda fullmäktige på det första sammanträdet under mandatperioden. *21* § Fullmäktige väljer en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande bland ledamöterna i styrelsen. Fullmäktige beslutar om mandattiden för ordföranden och vice ordförandena. **Landstingsråd** *22* § Nyvalda fullmäktige utser på det första sammanträdet under mandatperioden landstingsråd till det antal fullmäktige beslutar. Om någon ledamot begär det ska varje landstingsråd väljas särskilt. Valen gäller från och med tidpunkten för valen och tills fullmäktige åter förrättar val av landstingsråd enligt första stycket. *23* § I samband med valet fastställer fullmäktige fördelningen av landstingsrådens föredragningsskyldighet i fullmäktige och i styrelsen. De föredragande landstingsråden, d.v.s. landstingsråden inom majoriteten bildar en beredning. Fullmäktige väljer bland dem en ordförande och vice ordförande i beredningen. *24* § Bestämmelserna i 4 kap. 8 och 9 §§ om uppdragets upphörande och 6 kap. 14 § första stycket i kommunallagen tillämpas på motsvarande sätt för landstingsråden. *25* § Landstingsråden ska vara närvarande vid styrelsens sammanträden. Ett landstingsråd som inte är ledamot i styrelsen har rätt att	ersättare i styrelsen till det antal som fullmäktige beslutar. Valen förrättas av det nyvalda fullmäktige på det första sammanträdet under mandatperioden. *22* § Fullmäktige väljer en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande bland ledamöterna i styrelsen. Fullmäktige beslutar om mandattiden för ordföranden och vice ordförandena. **Landstingsråd** *23* § Nyvalda fullmäktige utser på det första sammanträdet under mandatperioden landstingsråd till det antal fullmäktige beslutar. Om någon ledamot begär det ska varje landstingsråd väljas särskilt. Valen gäller från och med tidpunkten för valen och tills fullmäktige åter förrättar val av landstingsråd enligt första stycket. *24* § I samband med valet fastställer fullmäktige fördelningen av landstingsrådens föredragningsskyldighet i fullmäktige och i styrelsen. De föredragande landstingsråden, d.v.s. landstingsråden inom majoriteten bildar en beredning. Fullmäktige väljer bland dem en ordförande och vice ordförande i beredningen. *25* § Bestämmelserna i 4 kap. 8 och 9 §§ om uppdragets upphörande och 6 kap. 14 § första stycket i kommunallagen tillämpas på motsvarande sätt för landstingsråden. *26* § Landstingsråden ska vara närvarande vid styrelsens sammanträden. Ett landstingsråd

delta i överläggningarna och att anteckna sin mening i protokollet. *26 §* Fullmäktige fastställer en instruktion med närmare föreskrifter om landstingsråden och den landstingsrådsberedning som avses i *23 §*. **Utskott** **27 §** Inom styrelsen ska finnas ett arbetsutskott som tillika utgör krisledningsutskott, ett tillväxt- och regionplaneringsutskott, ett produktionsutskott och ett arvodesutskott. **28 §** Styrelsen får tillsätta de ytterligare utskott som styrelsen bestämmer. **29 §** Styrelsen väljer ledamöter och ersättare i de utskott som avses i 27 § till det antal som fullmäktige beslutat. Styrelsen förrättar valen på det första sammanträdet under mandatperioden. Valen gäller för tid som fullmäktige bestämmer. **30 §** Styrelsen beslutar om antalet ledamöter och ersättare samt om mandattiden i de utskott styrelsen tillsätter enligt 28 §. **31 §** Styrelsen väljer bland ledamöterna i utskotten för varje utskott en ordförande och en vice ordförande. Styrelsen får också utse en andre vice ordförande i utskotten. **32 §** Om ett val av ersättare i ett utskott inte sker proportionellt ska styrelsen bestämma den ordning i vilken ersättarna ska kallas in. Om en ledamot eller ersättare avgår som inte har utsetts genom proportionella val, ska styrelsen så snart det kan ske förrätta fyllnadsval för återstående del av tjänstgöringsperioden.	som inte är ledamot i styrelsen har rätt att delta i överläggningarna och att anteckna sin mening i protokollet. *27 §* Fullmäktige fastställer en instruktion med närmare föreskrifter om landstingsråden och den landstingsrådsberedning som avses i *24 §*. **Utskott *och beredningar*** *27 § utgår. 28-32 §§ flyttade till rubriken Allmänna bestämmelser*

Arbetsutskottet *33* § Det åligger arbetsutskottet, utöver vad landstingsstyrelsen särskilt beslutar, att 1. bereda övergripande styrnings-, system och strukturfrågor, 2. bereda frågor om landstingets ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat, *3. utarbeta förslag till generella och specifika ägardirektiv,* *4. ansvara för ekonomi- och verksamhetsresultat för de landstingsägda bolagen, som inte utövar sjukvårdsproduktion,* *5. ansvara för att följa upp att de landstingsägda bolagen, som inte utövar sjukvårdsproduktion, fullgör sina åtaganden* *6. bereda frågor om ägarstyrning för de landstingsägda bolagen, som inte utövar sjukvårdsproduktion,* 7. besluta inom ramen för fullmäktiges beslut om fördelning av medel för forskning, utveckling och utbildning, 8. bereda rikssjukvårdsfrågor, 9. bereda de frågor som ska samordnas av landstingsstyrelsen, 10. bevaka och ta initiativ i landstingets övergripande internationella kontakter och samverkansavtal, 11. bevaka och ta initiativ i regionala och internationella frågor som rör verksamheter för vilka landstinget har ansvar och som inte handhas av annan landstingets nämnd eller bolag,	**Arbetsutskottet** *28* § Det åligger arbetsutskottet, utöver vad landstingsstyrelsen särskilt beslutar, att 1. bereda övergripande styrnings-, system och strukturfrågor, 2. bereda frågor om landstingets ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat, *Punkt 3-6, 13 har omarbetats och flyttats till ägarutskottet. Punkt 12 och 15 omfattas av punkt 7.* 3. besluta inom ramen för fullmäktiges beslut om fördelning av medel för forskning, utveckling och utbildning, 4. bereda rikssjukvårdsfrågor, 5. bereda de frågor som ska samordnas av landstingsstyrelsen, 6. bevaka och ta initiativ i *samverkansavtal och* i regionala och internationella frågor som rör verksamheter för vilka landstinget har ansvar och som inte handhas av annan landstingets nämnd eller bolag, 7. *att behandla frågor inom arbetsutskottets beredningars ansvarsområden, se 30-58 §§* 8. fullgöra styrelsens uppgifter som krisledningsnämnd, enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap i den utsträckning landstingsstyrelsen beslutar. Det åligger

12. bereda frågor om utbyggnaden av tunnelbanan enligt 2013 års Stockholmsförhandling	i denna egenskap utskottet att
13. nominera ledamöter till styrelserna för landstingets produktionsenheter Stockholms läns sjukvårdsområde och Karolinska Universitetssjukhuset samt till de aktiebolag där landstinget direkt eller indirekt innehar samtliga aktier, med undantag för Landstingshuset i Stockholm AB, AB Storstockholms Lokaltrafik, Waxholms Ångfartygs AB och Locum AB, och till styrelserna i aktiebolag där landstinget indirekt innehar samtliga aktier, varvid samråd ska ske med moderbolagens styrelser,	a) följa och samordna landstingets insatser enligt nämnda lag och landstingsfullmäktiges fastställda plan för extraordinära händelser i fredstid, b) planera och utveckla landstingets insatser vid extraordinära händelser i samverkan med länets övriga myndigheter, c) utbilda och öva för extraordinära händelser. ***29 §*** Arbetsutskottet består av nio ledamöter och nio ersättare.
14. fullgöra styrelsens uppgifter som krisledningsnämnd, enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap i den utsträckning landstingsstyrelsen beslutar. Det åligger i denna egenskap utskottet att a) följa och samordna landstingets insatser enligt nämnda lag och landstingsfullmäktiges fastställda plan för extraordinära händelser i fredstid, b) planera och utveckla landstingets insatser vid extraordinära händelser i samverkan med länets övriga myndigheter, c) utbilda och öva för extraordinära händelser.	***Arbetsutskottets beredningar*** ***Forskningsberedningen*** ***30 §*** Det åligger forskningsberedningen särskilt att 1. bereda frågor om landstingets strategiska inriktning *gällande* forskning, utveckling och utbildning (FoUU) inom hälso- och sjukvården, 2. bereda förslag om inriktning och prioriteringar för övriga FoUU-satsningar, 3. följa upp verksamheten inom FoUU-området. ***Innovationsberedningen*** ***31 §*** *Det åligger innovationsberedningen särskilt att* *1. bereda förslag om den strategiska utvecklingen av landstingets IT-tjänster,*
15. Bereda investeringsfrågor och övergripande fastighetsstrategiska frågor. ***34 §*** Arbetsutskottet består av nio ledamöter och nio ersättare.	

Tillväxt- och regionplaneringsutskottet

35 §
Det åligger tillväxt- och regionplaneringsutskottet, utöver vad landstingsstyrelsen särskilt beslutar, att

1. *ansvara för beredning av förslag till Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS),*

2. *besluta om miljö, skärgårds- och fraktbidrag i den utsträckning landstingsstyrelsen bestämmer,*

3. *bevaka och ta initiativ i strukturfrågor som avser landstingsområdet och Mälardalsregionen samt frågor som rör landstingets samarbete med regioner i Europa och internationellt.*

36 §
Tillväxt- och regionplaneringsutskottet består av nio ledamöter och nio ersättare.

Produktionsutskottet

37 §
Det åligger produktionsutskottet, utöver vad landstingsstyrelsen särskilt beslutar, att

1. *ansvara för den egna sjukvårdsproduktionens ekonomi- och verksamhetsresultat,*

2. *ansvara för att följa upp att den egna sjukvårdsproduktionen fullgör sina uppdrag i enlighet med åtaganden fastställda i avtalen med hälso- och sjukvårdsnämnden och andra uppdragsgivare,*

3. *bereda frågor om ägarstyrning för de sjukvårdsproducerande enheterna inom landstinget,*

4. *bereda landstingsstyrelsens ärenden angående integration.*

teknisk infrastruktur, medicinteknik, informationssäkerhet, eHälsofrågor samt utvecklingen av patientnära tjänster,

2. *bereda frågor om landstingets strategiska arbete med innovation.*

Fastighets- och investeringsberedningen

32 §
Det åligger fastighets- och investeringsberedningen särskilt att

1. *bereda övergripande strategiska fastighetsfrågor samt investeringsfrågor,*

2. *ansvara för att bereda förslag till vilka fastigheter som är "strategiska fastigheter"*

3. *följa upp verksamheten inom beredningens ansvarsområde.*

Miljöberedningen

33 §
Det åligger *miljöberedningen* särskilt att

1. bereda strategiska frågor om miljö och energi,

2. bereda förslag till samt följa upp landstingets miljöprogram.

Beredningen för utbyggd tunnelbana

34 §
Det åligger beredningen för utbyggd tunnelbana särskilt att bereda frågor som hänförs till 2013 års resultat samt därav ingångna avtal mellan landstinget, staten och berörda kommuner om tunnelbanans utbyggnad.

35 §
Varje beredning under arbetsutskottet består av tretton ledamöter och tre ersättare.

P*roduktionsutskottet* ansvarar vidare för frågor avseende hela landstingskoncernen som åligger styrelsen som ledande arbetsgivarorgan och som räknas upp under 14 § samt vidare särskilt 1. att teckna lokala avtal om löne- och allmänna anställningsvillkor för landstingets anställda (LOK), 2. att fastställa en förhandlingsordning för landstinget och bestämma om nämndernas befogenheter att träffa kollektivavtal om löner och andra anställningsvillkor för sina anställda, 3. att företräda landstingets nämnder inför domstol i arbetsrättsliga tvister, 4. att ge råd och stöd vid landstingets arbete för jämställdhet mellan kvinnor och män. *38 §* *Produktionsutskottet består av nio ledamöter och nio ersättare.*	*Rubriken "Tillväxt och regionplaneringsutskottet" och bestämmelsen 35 § har flyttats till regionplanenämnden XX § och 36 § utgår.* *Rubriken "Produktionsutskottet" och 37-38§§ utgår.* ***Ägarutskottet*** *36 §* *Det åligger ägarutskottet, utöver vad landstingsstyrelsen särskilt beslutar, att för Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholms läns sjukvårdsområde och landstingets hel- och delägda bolag – med undantag för Landstingshuset i Stockholm AB:s dotterbolag – samt andra juridiska personer,* *1. ansvara för ägarstyrning och uppföljning av verksamheternas ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat* *2. ansvara för att följa upp att de sjukvårdsproducerande verksamheterna fullgör sina uppdrag enligt åtaganden i avtalen med beställaren* *3. bereda förslag till generella och specifika ägardirektiv,* *Ägarutskottet ska vidare nominera ledamöter i styrelserna för Karolinska Universitetssjukhuset och Stockholms läns sjukvårdsområde samt till landstingets hel- och delägda bolag, med undantag för Landstingshuset i Stockholm AB och dess*

	dotterbolag samt AB Storstockholms Lokaltrafik. Ägarutskottet ska även nominera ledamöter i andra juridiska personer där landstinget ska företrädas. *37 §* *Ägarutskottet består av nio ledamöter och nio ersättare.*
Arvodesutskottet **39 §** Arvodesutskottet svarar för tolkning och tillämpning av bestämmelserna om arvoden, andra ersättningar och pension för förtroendevalda. Arvodesutskottet består av två ledamöter. **Beredningar** **Miljö- *och skärgårdsberedningen*** **40 §** Det åligger miljö- *och skärgårdsberedningen* särskilt att 1. bereda frågor om miljö, *naturvård, glesbygd, skärgård* och energi, 2. *bereda frågor om landstingets miljö-, skärgårds- och fraktbidrag,* 3. bereda förslag till samt följa upp landstingets miljöprogram *och skärgårdsprogram.* **Forskningsberedningen** **41 §** Det åligger forskningsberedningen särskilt att 1. bereda frågor om landstingets strategiska inriktning *på* forskning, utveckling och utbildning (FoUU) inom hälso- och	***Personalutskottet*** *38 §* *Det åligger personalutskottet, utöver vad landstingsstyrelsen särskilt beslutar, att ansvara för landstingets strategiska kompetensförsörjning.* *Personalutskottet* ansvarar vidare för frågor avseende hela landstingskoncernen som åligger styrelsen som ledande arbetsgivarorgan och som räknas upp under 14 § samt vidare särskilt 1. att teckna lokala avtal om löne- och allmänna anställningsvillkor för landstingets anställda (LOK), 2. att fastställa en förhandlingsordning för landstinget och bestämma om nämndernas befogenheter att träffa kollektivavtal om löner och andra anställningsvillkor för sina anställda, 3. att företräda landstingets nämnder inför domstol i arbetsrättsliga tvister, 4. att ge råd och stöd vid landstingets arbete för jämställdhet mellan kvinnor och män. *39 §* *Personalutskottet består av nio ledamöter och nio ersättare.* **Arvodesutskottet**

sjukvården, 2. bereda förslag om inriktning och prioriteringar för övriga FoUU-satsningar, 3. följa upp verksamheten inom FoUU-området.	*40 §* Arvodesutskottet svarar för tolkning och tillämpning av bestämmelserna om arvoden, andra ersättningar och pension för förtroendevalda. Arvodesutskottet består av två ledamöter.
Arvodesberedningen **42 §** Det åligger arvodesberedningen särskilt att bereda ärenden rörande ersättningar m.m. till de förtroendevalda. *43 §* *Beredningarna består av vardera nio ledamöter, förutom arvodesberedningen som består av sju ledamöter.*	**Arvodesberedningen** *41 §* Det åligger arvodesberedningen särskilt att bereda ärenden rörande ersättningar m.m. till de förtroendevalda. *Arvodesberedningen består av åtta ledamöter.* *43 § utgår.Jämför 35§ och 42 §*
Trafiknämnden *44 §* Nämnden fullgör landstingets uppgifter som regional kollektivtrafikmyndighet enligt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik och ansvarar för kollektivtrafiken på land, på vatten samt för särskilt anordnade transporter (färdtjänst). Nämnden har ansvaret för strategiska och övergripande frågor hänförliga till den regionala kollektivtrafiken och uppföljningen av verksamheten. Nämnden ansvarar för landstingets trafikplanering och för att förslag till regionala trafikförsörjningsprogram utarbetas. Nämnden ska säkerställa samverkan med när-liggande kommuner och landsting, angränsande läns regionala kollektivtrafikmyndigheter och med övriga berörda myndigheter, organisationer,	**Trafiknämnden** *42 §* Nämnden fullgör landstingets uppgifter som regional kollektivtrafikmyndighet enligt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik och ansvarar för kollektivtrafiken på land, på vatten samt för särskilt anordnade transporter (färdtjänst). Nämnden har ansvaret för strategiska och övergripande frågor hänförliga till den regionala kollektivtrafiken och uppföljningen av verksamheten. Nämnden ansvarar för landstingets trafikplanering och för att förslag till regionala trafikförsörjningsprogram utarbetas. Nämnden ska säkerställa samverkan med närliggande kommuner och landsting, angränsande läns regionala kollektivtrafikmyndigheter och med övriga berörda myndigheter, organisationer, kollektivtrafikföretag samt företrädare för

kollektivtrafikföretag samt företrädare för näringsliv och resenärer för att uppnå väl fungerande trafiklösningar i regionen.	näringsliv och resenärer för att uppnå väl fungerande trafiklösningar i regionen. *Nämndens ansvar omfattar inte landstingsstyrelsens ansvar avseende tunnelbanans utbyggnad enligt 2013 års Stockholmsförhandling.*
Det åligger vidare nämnden att besluta om allmän trafikplikt, att upphandla varor, tjänster och entreprenader, att ingå avtal om allmän trafik samt övriga avtal vad avser kollektivtrafik på land, på vatten samt för särskilt anordnade transporter (färdtjänst). Avtal hänförliga till kollektivtrafiken på land överlåts efter ingående till AB Storstockholms Lokaltrafik. Avtal hänförliga till kollektivtrafiken på vatten överlåts efter ingående till Waxholms Ångfartygs AB, att sköta förvaltningen av AB Storstockholms Lokaltrafiks och Waxholms Ångfartygs AB:s avtal och tillgångar och därvid företräda bolagen i frågor hänförlig till sådan förvaltning, att företräda landstinget i frågor om investeringar i och förvärv av anlägg-ningar, fast- och lös egendom för kollektivtrafiken samt för särskilt ordnade transporter (färdtjänst), att fullgöra landstingets uppgifter enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och gällande avtal mellan landstinget och länets kommuner om överlåtelse av sagda uppgifter samt enligt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik vad avser färdtjänstresor, att ansvara för den strategiska samordningen i de landstingsägda trafikbolagen AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB,	Det åligger vidare nämnden att besluta om allmän trafikplikt, att upphandla varor, tjänster och entreprenader, att ingå avtal om allmän trafik samt övriga avtal vad avser kollektivtrafik på land, på vatten samt för särskilt anordnade transporter (färdtjänst). Avtal hänförliga till kollektivtrafiken på land överlåts efter ingående till AB Storstockholms Lokaltrafik. Avtal hänförliga till kollektivtrafiken på vatten överlåts efter ingående till Waxholms Ångfartygs AB, att sköta förvaltningen av AB Storstockholms Lokaltrafiks och Waxholms Ångfartygs AB:s avtal och tillgångar och därvid företräda bolagen i frågor hänförlig till sådan förvaltning, att företräda landstinget i frågor om investeringar i och förvärv av anlägg-ningar, fast- och lös egendom för kollektivtrafiken samt för särskilt ordnade transporter (färdtjänst), att fullgöra landstingets uppgifter enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och gällande avtal mellan landstinget och länets kommuner om överlåtelse av sagda uppgifter samt enligt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik vad avser färdtjänstresor, att ansvara för den strategiska samordningen i de landstingsägda trafikbolagen AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB,

att få avge yttrande på landstingets vägnar i sådana ärenden som rör bara nämndens eget verksamhetsområde och som inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt, att samråda med de landstingsägda trafikbolagen AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholm Ångfartygs AB om förslag till specificerade investeringsobjekt, utarbeta yttrande över och prioritera investeringsförslag.	att få avge yttrande på landstingets vägnar i sådana ärenden som rör bara nämndens eget verksamhetsområde och som inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt, att samråda med de landstingsägda trafikbolagen AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholm Ångfartygs AB om förslag till specificerade investeringsobjekt, utarbeta yttrande över och prioritera investeringsförslag.
45 § Inom trafiknämnden ska finnas ett färdtjänstutskott, en *färdtjänst- och tillgänglighetsberedning* samt en beredning för sjötrafik.	***Utskott och beredningar*** *43* § Inom trafiknämnden ska finnas ett färdtjänstutskott, en *färdtjänstberedning, en beredning för trafikplanering* samt en beredning för sjötrafik.
Färdtjänstutskottet *46* § Färdtjänstutskottet fullgör i den utsträckning trafiknämnden beslutar landstingets uppgifter enligt lagen (1997:736) om färdtjänst. Det åligger utskottet i den utsträckning trafiknämnden beslutar 1. att meddela tillstånd till färdtjänst och därtill hörande villkor, 2. att fastställa grunder för tillgång till ytterligare resor som efter särskild prövning kan erhållas utöver den av landstingsfullmäktige fastställda generella mängden för enskild tillståndshavare, 3. att i övrigt fastställa villkor och föreskrifter för verksamheten. *47* § Färdtjänstutskottet består av tre ledamöter och tre ersättare.	**Färdtjänstutskottet** *44* § Färdtjänstutskottet fullgör i den utsträckning trafiknämnden beslutar landstingets uppgifter enligt lagen (1997:736) om färdtjänst. Det åligger utskottet i den utsträckning trafiknämnden beslutar 1. att meddela tillstånd till färdtjänst och därtill hörande villkor, 2. att fastställa grunder för tillgång till ytterligare resor som efter särskild prövning kan erhållas utöver den av landstingsfullmäktige fastställda generella mängden för enskild tillståndshavare, 3. att i övrigt fastställa villkor och föreskrifter för verksamheten. *45* § Färdtjänstutskottet består av tre ledamöter och tre ersättare. *Rubriken utgår*

Beredningar **Färdtjänst- och tillgänglighetsberedningen** *48 §* Det åligger beredningen särskilt att 1. bereda ärenden gällande färdtjänst- och tillgänglighetsfrågor, 2. samverka med handikapp- och pensionärsorganisationer. **Beredningen för sjötrafik** **49 §** Det åligger beredningen särskilt att bereda ärenden gällande kollektivtrafik till sjöss. **50 §** Färdtjäns*t- och tillgänglighets*beredningen *och* beredningen för sjötrafik består av vardera nio ledamöter.	***Färdtjänst- och tillgänglighetsberedningen*** *46 §* Det åligger beredningen särskilt att 1. bereda ärenden gällande färdtjänst- och tillgänglighetsfrågor, *2. följa upp avtal med entreprenörerna* 3. samverka med handikapp- och pensionärsorganisationer. **Beredningen för sjötrafik** *47 §* Det åligger beredningen särskilt att 1. bereda ärenden gällande kollektivtrafik till sjöss *2. följa upp avtal med entreprenörerna* *3. samverka med skärgårdskommunerna och andra externa intressenter.* ***Beredningen för trafikplanering*** *48 §* *Det åligger beredningen särskilt att* *1. bereda förslag till kollektivtrafikförsörjningsprogrammet* *2. följa upp frågor hänförliga till kollektivtrafikförsörjningsprogrammet* 3. *samråda med kommuner och andra externa intressenter* *49 §* *Varje beredning består av tretton ledamöter och tre ersättare.*

Hälso- och sjukvårdsnämnden *51* § Nämnden ska förutom i de avseenden där ansvaret enligt 5 § eller *11* § åvilar landstingsstyrelsen utöva ledning av Stockholms läns landstings hälso- och sjukvård i enlighet med 10 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Nämnden ska utöva ledningen av folktandvården i enlighet med 11 § tandvårdslagen (1985:125) samt ledningen av landstingets samlade insatser enligt 22 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Nämnden finansierar och styr vården genom avtal och överenskommelser med vårdgivarna. Nämnden ska med dessa utgångspunkter ansvara för att all hälso- och sjukvård, tandvård och insatser enligt LSS i landstinget styrs, samordnas och utvecklas på ett sådant sätt att de samlade resurserna anpassas till befolkningens behov och bidrar till förbättring av hälsotillståndet. Nämnden planerar och följer upp befolkningens sjukvårdsbehov och utifrån det beställer samt följer upp beställningar av sjukvård från utförarna Under hälso- och sjukvårdsnämnden ska finnas tre sjukvårdsutskott, tre lokala sjukvårdsstyrelser och *sex* programberedningar för gemensamma hälso- och sjukvårdsfrågor *52* § Det åligger nämnden särskilt 1. att planera hälso- och sjukvården samt tandvården ur ett övergripande befolkningsperspektiv, 2. att utveckla landstingets insatser för förbättrad folkhälsa inom ramen för	**Hälso- och sjukvårdsnämnden** *50* § Nämnden ska förutom i de avseenden där ansvaret enligt 5 § eller *10* § åvilar landstingsstyrelsen utöva ledning av Stockholms läns landstings hälso- och sjukvård i enlighet med 10 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Nämnden ska utöva ledningen av folktandvården i enlighet med 11 § tandvårdslagen (1985:125) samt ledningen av landstingets samlade insatser enligt 22 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Nämnden finansierar och styr vården genom avtal och överenskommelser med vårdgivarna. Nämnden ska med dessa utgångspunkter ansvara för att all hälso- och sjukvård, tandvård och insatser enligt LSS i landstinget styrs, samordnas och utvecklas på ett sådant sätt att de samlade resurserna anpassas till befolkningens behov och bidrar till förbättring av hälsotillståndet. Nämnden planerar och följer upp befolkningens sjukvårdsbehov och utifrån det beställer samt följer upp beställningar av sjukvård från utförarna. Under hälso- och sjukvårdsnämnden ska finnas *ett utskott för framtidens hälso- och sjukvård,* tre sjukvårdsutskott, tre lokala sjukvårdsstyrelser och *sju* programberedningar för gemensamma hälso- och sjukvårdsfrågor *51* § Det åligger nämnden särskilt 1. att planera hälso- och sjukvården samt tandvården ur ett övergripande befolkningsperspektiv, 2. att utveckla landstingets insatser för förbättrad folkhälsa inom ramen för fullmäktiges beslut,

fullmäktiges beslut, 3. att följa upp verksamheten och ekonomin ur ett beställarperspektiv och att redovisa därmed förknippade rapporter (bl. a prognoser, månads-, delårs-, och årsbokslut) till landstingsstyrelsen, 4. att samverka med andra huvudmän i fråga om planering av regionsjukvården, 5. att utarbeta förslag till budget och ekonomisk flerårsplan inom de av fullmäktige fastlagda ramarna, 6. att ansvara för patientvalssystem inom primärvården och andra delar av sjukvården samt andra ersättningssystem, 7. att samråda med berörda enheter inom hälso- och sjukvården om förslag till specificerade investeringsobjekt, utarbeta yttrande över och prioritera investeringsförslag, 8. att utse smittskyddsläkare enligt smittskyddslagen (2004:168) som verkar på uppdrag av hälso- och sjukvårdsnämnden i frågor som inte gäller myndighetsutövning, 9. att få avge yttrande på landstingets vägnar i sådana ärenden som rör bara nämndens eget verksamhetsområde och som inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt, 10. att ansvara för beslut angående samordningsförbund enligt lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.	3. att följa upp verksamheten och ekonomin ur ett beställarperspektiv och att redovisa därmed förknippade rapporter (bl. a prognoser, månads-, delårs-, och årsbokslut) till landstingsstyrelsen, 4. att samverka med andra huvudmän i fråga om planering av regionsjukvården, 5. att utarbeta förslag till budget och ekonomisk flerårsplan inom de av fullmäktige fastlagda ramarna, 6. att ansvara för patientvalssystem inom primärvården och andra delar av sjukvården samt andra ersättningssystem, 7. *att delta i den övergripande planeringen av investeringar inom hälso- och sjukvården samt* att samråda med berörda enheter inom hälso- och sjukvården om förslag till specificerade investeringsobjekt, utarbeta yttrande över och prioritera investeringsförslag, 8. att utse smittskyddsläkare enligt smittskyddslagen (2004:168) som verkar på uppdrag av hälso- och sjukvårdsnämnden i frågor som inte gäller myndighetsutövning, 9. att få avge yttrande på landstingets vägnar i sådana ärenden som rör bara nämndens eget verksamhetsområde och som inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt, 10. att ansvara för beslut angående samordningsförbund enligt lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, *11. att få avge yttrande på landstingets vägnar i sådana ärenden som rör bara nämndens eget verksamhetsområde och som inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt.*

	Utskott och beredningar
	Utskottet för framtidens hälso- och sjukvård
	52 § *Utskottet ansvarar för att samordna, verkställa och följa upp beslut rörande Framtidens hälso- och sjukvård inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde.*
Sjukvårdsutskotten	*53 §* *Utskottet för framtidens hälso- och sjukvård består av sju ledamöter och sju ersättare.*
53 § Under hälso- och sjukvårdsnämnden finns - sjukvårdsutskottet Norr: kommunerna i norra länet undantaget Norrtälje kommun, - sjukvårdsutskottet Stockholm Ekerö: för Stockholms stad och Ekerö kommun - sjukvårdsutskottet Söder: kommunerna i södra länet, Det åligger särskilt respektive utskott att besluta om lokala avtal inom sitt geografiska område.	**Sjukvårdsutskotten** *54* § Under hälso- och sjukvårdsnämnden finns - sjukvårdsutskottet Norr: kommunerna i norra länet undantaget Norrtälje kommun, - sjukvårdsutskottet Stockholms *stad och* Ekerö: för Stockholms stad och Ekerö kommun - sjukvårdsutskottet Söder: kommunerna i södra länet, Det åligger särskilt respektive utskott att besluta om lokala avtal inom sitt geografiska område.
54 § Den principiella ansvars- och beslutsfördelningen mellan nämnden och dess utskott är att samtliga frågor som rör verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet eller annars är av större principiell betydelse ska avgöras av nämnden. Övriga frågor får delegeras till respektive utskott eller till tjänsteman.	*54 § flyttas till rubriken Allmänna bestämmelser*
55 § Varje sjukvårdsutskott består av tre ledamöter och tre ersättare.	
Sjukvårdsstyrelserna	
56 § Till stöd för hälso- och sjukvårdsnämnden finns sjukvårdsstyrelsen Norr, sjukvårdsstyrelsen City och sjukvårds-styrelsen Söder.	*55* § Varje sjukvårdsutskott består av tre ledamöter och tre ersättare.

Det åligger särskilt respektive sjukvårdsstyrelse att inom sitt geografiska område 1. bereda de uppdrag som läggs till grund för nämndens beställningar och avtal, 2. följa upp den samlade sjukvårdsverksamheten utifrån ett medborgarperspektiv, 3. samverka med kommunerna. **57 §** Varje sjukvårdsstyrelse består av *femton* ledamöter och *sju* ersättare. **Programberedningar** **58 §** Till stöd för hälso- och sjukvårdsnämnden beredning av ärenden finns följande programberedningar 1. Äldre och multisjuka. Bereder även frågor gällande patientsäkerhet, rehabilitering och habilitering 2. Akutsjukvård 3. Folkhälsa och psykiatri. Bereder även frågor gällande missbruk, läkemedel, jämställdhet och jämlik vård 4. Barn-, unga och *kvinnosjukvård* 5. Tandvård *6. e-hälsa och öppna jämförelser* Det åligger särskilt respektive programberedning att inom sitt programområde 1. följa upp hälso- och sjukvården utifrån ett patientgrupps- och sektorsperspektiv,	**Sjukvårdsstyrelserna** **56 §** Till stöd för hälso- och sjukvårdsnämnden finns sjukvårdsstyrelsen Norr, sjukvårdsstyrelsen *Stockholms stad och Ekerö* och sjukvårdsstyrelsen Söder. Det åligger särskilt respektive sjukvårdsstyrelse att inom sitt geografiska område *att* 1. bereda de uppdrag som läggs till grund för nämndens beställningar och avtal, 2. följa upp den samlade sjukvårdsverksamheten utifrån ett medborgarperspektiv, 3. samverka med kommunerna. **57 §** Varje sjukvårdsstyrelse består av *tretton* ledamöter och *tretton* ersättare. **Programberedningar** **58 §** Till stöd för hälso- och sjukvårdsnämnden*s* beredning av ärenden finns följande programberedningar 1. Äldre och multisjuka. Bereder även frågor gällande patientsäkerhet, rehabilitering och habilitering *2.* Akutsjukvård. *Bereder bland annat frågor om akut vård, akutsjukhus, prehospital vård och ambulanssjukvård* 3. Folkhälsa och psykiatri. Bereder även frågor gällande missbruk, läkemedel, jämställdhet och jämlik vård 4. Barn-, unga och *förlossningsvård. Bereder även frågor kring gynekologi*

2. medverka i nämndens gemensamma planeringar och beställningar, 3. vidareutveckla hälso- och sjukvårdssystemet.	*och obstetrik* 5. Tandvård. *Bereder frågor om tandvård* *6. Stora folksjukdomar. Bereder frågor gällande tumörsjukdomar, diabetes, rörelseorganens sjukdomar samt hjärt- och kärlsjukdomar* *7. Vårdval. Bereder frågor om vårdval* Det åligger särskilt respektive programberedning att inom sitt programområde 1. följa upp hälso- och sjukvården utifrån ett patientgrupps- och sektorsperspektiv, 2. medverka i nämndens gemensamma planeringar och beställningar, 3. vidareutveckla hälso- och sjukvårdssystemet.
59 § Varje programberedning består av *femton* ledamöter.	**59 §** Varje programberedning består av *tretton* ledamöter *och tre ersättare.*
Patientnämnden	**Patientnämnden**
60 § Patientnämnden fullgör landstingets uppgifter enligt lag (1998:1656) om patientnämndsverksamhet m.m. och gällande avtal mellan landstinget och länets kommuner om överlåtelse av sagda uppgifter samt de uppgifter som ankommer på patientnämnden enligt lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lag (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård och smittskyddslag (2004:168). Patientnämnden får även handlägga patientkritik och patientanmälningar hänförliga till offentlig finansierad tandvård som utförs av privata tandhygienister med verksamhet i Stockholm län. Därutöver får patientnämnden skriva avtal med privata tandvårdsmottagningar gällande att	**60 §** Patientnämnden fullgör landstingets uppgifter enligt lag (1998:1656) om patientnämndsverksamhet m.m. och gällande avtal mellan landstinget och länets kommuner om överlåtelse av sagda uppgifter samt de uppgifter som ankommer på patientnämnden enligt lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lag (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård och smittskyddslag (2004:168). Patientnämnden får även handlägga patientkritik och patientanmälningar hänförliga till offentlig finansierad tandvård som utförs av privata tandhygienister med verksamhet i Stockholm län. Därutöver får patientnämnden skriva avtal med privata tandvårdsmottagningar gällande att

handlägga patientkritik och patientanmälningar hänförliga till tandvård i Stockholms län.	handlägga patientkritik och patientanmälningar hänförliga till tandvård i Stockholms län.
För nämnden gäller sagda lagar, övriga författningar om hälso- och sjukvården samt detta reglemente.	För nämnden gäller sagda lagar, övriga författningar om hälso- och sjukvården samt detta reglemente.
Det åligger patientnämnden	Det åligger patientnämnden
1. att verka för att patienternas intressen tas tillvara och att deras integritet skyddas och att verka för att dessa frågor förankras i den löpande verksamheten,	1. att verka för att patienternas intressen tas tillvara och att deras integritet skyddas och att verka för att dessa frågor förankras i den löpande verksamheten,
2. att verka för att en god kontakt och kontinuitet upprätthålls mellan vård-personalen och patienterna, bl.a. genom information och utbildning,	2. att verka för att en god kontakt och kontinuitet upprätthålls mellan vård-personalen och patienterna, *bland annat* genom information och utbildning,
3. att hjälpa och stödja patienter och anhöriga samt ta emot och vid behov förmedla förslag, idéer och synpunkter rörande landstingets hälso- och sjukvård,	3. att hjälpa och stödja patienter och anhöriga samt ta emot och vid behov förmedla förslag, idéer och synpunkter rörande landstingets hälso- och sjukvård,
4. att informera patienter och deras anhöriga om de möjligheter och rättigheter som patientförsäkringen, läkemedelsförsäkringen och rättshjälpen innefattar,	4. att informera patienter och deras anhöriga om de möjligheter och rättigheter som patientförsäkringen, läkemedelsförsäkringen och rättshjälpen innefattar,
5. att informera klagande om möjligheterna att vända sig till Inspektionen för vård och omsorg, Socialstyrelsen, riksdagens ombudsmän och andra prövningsinstanser och myndigheter samt vid behov förmedla kontakter med dessa,	5. att informera klagande om möjligheterna att vända sig till Inspektionen för vård och omsorg, Socialstyrelsen, riksdagens ombudsmän och andra prövnings-instanser och myndigheter samt vid behov förmedla kontakter med dessa,
6. att informera personalen inom landstingets hälso- och sjukvård om dels möjligheten att vända sig till nämnden för att lämna förslag till förbättringar i vården, dels genom nämnden få hjälp och stöd i patientarbetet,	6. att informera personalen inom landstingets hälso- och sjukvård om dels möjligheten att vända sig till nämnden för att lämna förslag till förbättringar i vården, dels genom nämnden få hjälp och stöd i patientarbetet,
7. att informera allmänheten, hälso- och sjukvårdspersonalen och andra berörda om sin verksamhet,	7. att informera allmänheten, hälso- och sjukvårdspersonalen och andra berörda om sin verksamhet,
	8. att med anledning av hänvändelser,

8. att med anledning av hänvändelser, framställda klagomål och annan information som nämnden får göra de utredningar och de framställningar till ansvariga nämnder inom landstinget och till andra berörda organ vilka är påkallade,	framställda klagomål och annan information som nämnden får göra de utredningar och de framställningar till ansvariga nämnder inom landstinget och till andra berörda organ vilka är påkallade,
9. att i förebyggande syfte verka för att sådana förhållanden vilka kan innefatta risker för felaktig eller otillfredsställande vård eller behandling uppmärksammas av ansvariga nämnder och förvaltningar samt att i övrigt verka för kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet inom landstingets hälso- och sjukvård,	9. att i förebyggande syfte verka för att sådana förhållanden vilka kan innefatta risker för felaktig eller otillfredsställande vård eller behandling uppmärksammas av ansvariga nämnder och förvaltningar samt att i övrigt verka för kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet inom landstingets hälso- och sjukvård,
10. att vidareutveckla analyserna av inkomna klagomål och intensifiera det förebyggande arbetet,	10. att vidareutveckla analyserna av inkomna klagomål och intensifiera det förebyggande arbetet,
11. att årligen återföra nämndens ärenden till respektive sjukhus och berörda nämnder och styrelser som ett underlag för kvalitetsutvecklingsarbetet i vården,	11. att årligen återföra nämndens ärenden till respektive sjukhus och berörda nämnder och styrelser som ett underlag för kvalitetsutvecklingsarbetet i vården,
12. att senast den sista februari varje år till Inspektionen för vård och omsorg och Socialstyrelsen lämna en redogörelse över patientnämndsverksamheten under föregående år,	12. att senast den sista februari varje år till Inspektionen för vård och omsorg och Socialstyrelsen lämna en redogörelse över patientnämndsverksamheten under föregående år,
13. att göra Inspektionen för vård och omsorg uppmärksam på förhållanden som omfattas av myndighetens tillsyn,	13. att göra Inspektionen för vård och omsorg uppmärksam på förhållanden som omfattas av myndighetens tillsyn,
14. att rekrytera, utbilda och förordna stödpersoner till patienter som tvångsvårdas inom psykiatrin eller tvångsisoleras med stöd av smittskyddslagen.	14. att rekrytera, utbilda och förordna stödpersoner till patienter som tvångsvårdas inom psykiatrin eller tvångsisoleras med stöd av smittskyddslagen.
Styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset	**Styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset**

61 § Styrelsen ska ansvara för verksamheten vid Universitetssjukhuset inom ramen för de överenskommelser som ingås med hälso- och sjukvårdsnämnden samt med beaktande av landstingsstyrelsens samordningsansvar. Styrelsen ska ansvara för *NKS* och implementeringen av verksamheten *från 2012* Styrelsen ska följa av *landstingsstyrelsen* beslutade specifika ägardirektiv. Styrelsen ansvarar för att det finns ett ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet inom dess verksamhetsområde.	**61 §** Styrelsen ska ansvara för verksamheten vid Universitetssjukhuset inom ramen för de överenskommelser som ingås med hälso- och sjukvårdsnämnden samt med beaktande av landstingsstyrelsens samordningsansvar. Styrelsen ska ansvara för *Nya Karolinska Solna* och implementeringen av verksamheten. Styrelsen ska följa av *landstingsfullmäktige* beslutade specifika ägardirektiv. Styrelsen ansvarar för att det finns ett ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet inom dess verksamhetsområde.
Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde **62 §** Styrelsen ska ansvara för verksamheten inom ramen för de överenskommelser som ingås med hälso- och sjukvårdsnämnden samt med beaktande av landstingsstyrelsens samordningsansvar inom dels primärvård, geriatrik och psykiatri inom Stockholms läns sjukvårdsområde dels för verksamheten inom habilitering och landstingets insatser enligt LSS inom sjukvårdsområdet. Detta gäller med undantag för primärvård, geriatrik och vuxenpsykiatri inom Norrtälje kommun samt med undantag för geriatrik inom Salem, Nykvarns och Södertälje kommuner. Styrelsen ska följa av landstingsfullmäktige beslutade specifika ägardirektiv Styrelsen ansvarar för att det finns ett ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet inom dess verksamhetsområde.	**Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde** **62 §** Styrelsen ska ansvara för verksamheten inom ramen för de överenskommelser som ingås med hälso- och sjukvårdsnämnden samt med beaktande av landstingsstyrelsens samordningsansvar inom dels primärvård, geriatrik och psykiatri inom Stockholms läns sjukvårdsområde dels för verksamheten inom habilitering och landstingets insatser enligt LSS inom sjukvårdsområdet. Detta gäller med undantag för primärvård, geriatrik och vuxenpsykiatri inom Norrtälje kommun samt med undantag för geriatrik inom Salem, Nykvarns och Södertälje kommuner. Styrelsen ska följa av landstingsfullmäktige beslutade specifika ägardirektiv Styrelsen ansvarar för att det finns ett ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet inom dess verksamhetsområde.
Kulturnämnden	**Kulturnämnden**

63 § Kulturnämnden leder landstingets verksamhet inom kulturområdet. Det åligger nämnden 1. att främja geografisk och social spridning av kulturen inom landstings området, stödja enskildas och gruppers kulturskapande samt verka för kvalitet och mångfald inom kulturområdet, 2. att vid planeringen och utvecklingen av nämndens verksamhet samverka med kommunerna folkrörelserna, studieförbunden, andra kulturorganisationer samt enskilda kulturutövare, 3. att ekonomiskt stödja sådan kulturverksamhet som är av regionalt intresse, 4. att främja kulturverksamheten inom landstingets institutioner. Kulturnämnden beslutar om bidrag till folkrörelsernas och studieförbundens distriktsorganisationer enligt de regler som nämnden fastställer. Kulturnämnden har tillsyn över landstingets konstbestånd. Kulturnämnden ger landstingets övriga nämnder anvisningar om åtgärder för vård och underhåll av konstbeståndet. Kulturnämnden ansvarar enbart för anvisningar för inventeringen av landstingets konst. *Ny rubrik och ny 64 §.*	**63 §** Kulturnämnden leder landstingets verksamhet inom kulturområdet. Det åligger nämnden 1. att främja geografisk och social spridning av kulturen inom landstings området, stödja enskildas och gruppers kulturskapande samt verka för kvalitet och mångfald inom kulturområdet, 2. att vid planeringen och utvecklingen av nämndens verksamhet samverka med kommunerna, folkrörelserna, studieförbunden, andra kulturorganisationer samt enskilda kulturutövare, 3. att ekonomiskt stödja sådan kulturverksamhet som är av regionalt intresse, 4. att främja kulturverksamheten inom landstingets institutioner. Kulturnämnden beslutar om bidrag till folkrörelsernas och studieförbundens distriktsorganisationer enligt de regler som nämnden fastställer. Kulturnämnden har tillsyn över landstingets konstbestånd. Kulturnämnden ger landstingets övriga nämnder anvisningar om åtgärder för vård och underhåll av konstbeståndet. Kulturnämnden ansvarar enbart för anvisningar för inventeringen av landstingets konst. **Tillväxt- och regionplanenämnden** ***64 §*** *Regionplanenämnden ansvarar för regionplaneringen och de regionala utvecklings- och tillväxtfrågorna inom landstinget.*

	Det åligger tillväxt- och regionplanenämnden *1. att ansvara för regionplaneringen och de uppgifter som har samband med denna och den kommunala och statliga fysiska planeringen,* *2. att tillgodose landstingets behov av allmän statistikinformation och av inventeringar, utredningar och prognoser om sociala ekonomiska och fysiska förhållanden i regionen och att i dessa frågor svara för samordningen med övriga organ inom samhällsplanering,* *3. att ansvara för frågor om naturvård, glesbygd och skärgård och därvid svara för utredningar och samordning med övriga organ inom samhällsplaneringen,* *4. att ansvara för upprättande av, information om samt uppföljning av skärgårdsprogram,* *5. att ansvara för frågor som rör landstingets samarbete med regioner i Europa och internationellt i frågor inom nämndens ansvarsområde om regional utveckling samt att koordinera landstingets strategier för deltagande i EU:s regional-, struktur och socialfondprogram.*
Allmänna bestämmelser *64* § Med nämnd avses landstingsstyrelsen och övriga nämnder såvida inget annat anges.	**Allmänna bestämmelser *för nämnderna m.m.*** *65* § Med nämnd avses landstingsstyrelsen och övriga nämnder såvida inget annat anges. *Vad som i allmänna bestämmelser stadgas om nämnderna ska även gälla för utskott, sjukvårdsstyrelserna och beredningar undantaget 66-67, 69, 74, 78, 80-82.*
Mandatperiod	

	Mandatperiod
65 § Landstingsfullmäktige väljer ledamöter och ersättare i nämnd till det antal som fullmäktige beslutar. Valet förrättas av det under valåret nyvalda fullmäktige vid sammanträde senast i december månad. Mandatperioden är ett år. Vad gäller val av ledamöter och ersättare i landstingsstyrelsen gäller vad som sägs i *20 §*.	*66 §* Landstingsfullmäktige väljer ledamöter och ersättare i nämnd till det antal som fullmäktige beslutar. Valet förrättas av det under valåret nyvalda fullmäktige vid sammanträde senast i december månad. Mandatperioden är ett år *för andra nämnder än landstinsstyrelsen, vars mandatperiod är fyra år.* Vad gäller val av ledamöter och ersättare i landstingsstyrelsen gäller vad som sägs i *21 §*.
Ordförande och vice ordförande *66 §* Fullmäktige väljer en ordförande samt en eller två vice ordförande bland ledamöterna för den tid fullmäktige beslutar. Vad gäller val av ordförande och vice ordförande i landstingsstyrelsen gäller vad som sägs i *21 §*. *67 §* Om varken ordföranden eller vice ordförandena kan närvara vid ett sammanträde med nämnden, utser nämnden en annan ledamot att för tillfället vara ordförande. Tills valet har förrättats fullgör den i tjänsten äldste ledamoten i nämnden ordförandens uppgifter. *68 §* Om ordföranden på grund av sjukdom eller annars för längre tid är hindrad att fullgöra uppdraget utser fullmäktige en annan ledamot att ersätta ordföranden och sköta ordförandens uppgifter.	**Ordförande och vice ordförande** *67 §* Fullmäktige väljer en ordförande samt en eller två vice ordförande bland ledamöterna för den tid fullmäktige beslutar. Vad gäller val av ordförande och vice ordförande i landstingsstyrelsen gäller vad som sägs i *22 §*. *68 §* Om varken ordföranden eller vice ordförandena kan närvara vid ett sammanträde med nämnden, utser nämnden en annan ledamot att för tillfället vara ordförande. Tills valet har förrättats fullgör den i tjänsten äldste ledamoten i nämnden ordförandens uppgifter. *69 §* Om ordföranden på grund av sjukdom eller annars för längre tid är hindrad att fullgöra uppdraget utser fullmäktige en annan ledamot att ersätta ordföranden och sköta ordförandens uppgifter.
Förvaltningschef *69 §* *Nämnden beslutar om anställning och anställningsvillkor och därmed sammanhängande frågor för förvaltningschef/direktör under nämnden*	*Rubriken och 69 § utgår*

efter samråd med landstingsstyrelsens ordförande och landstingsdirektören.	
Sekreterare	**Sekreterare**
70 § Sekreterare i nämnderna utses av respektive nämnd på förslag av ordföranden.	*70* § Sekreterare i nämnderna utses av respektive nämnd på förslag av ordföranden.
Nämndens sammanträden	**Nämndens sammanträden**
71 § Nämnden bestämmer tiden för sina sammanträden varje år. Nämnden sammanträder också när ordföranden anser att det behövs eller när minst en tredjedel av ledamöterna begär det.	*71* § Nämnden bestämmer tiden för sina sammanträden varje år. Nämnden sammanträder också när ordföranden anser att det behövs eller när minst en tredjedel av ledamöterna begär det.
72 § Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska normalt minst *10* dagar före sammanträdesdagen utsändas till varje ledamot och ersättare. Med kallelsen ska följa ärendeförteckning och erforderliga handlingar.	*72* § Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska normalt minst tio dagar före sammanträdesdagen utsändas till varje ledamot och ersättare. *Kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt.* Med kallelsen ska följa ärendeförteckning och erforderliga handlingar.
73 § Ersättarna kallas in och tjänstgör i den ordning som har fastställts vid valet av dem. För deras tjänstgöring gäller i tillämpliga delar det som föreskrivs i arbetsordningen för landstingsfullmäktige. Ersättare som är närvarande vid ett sammanträde utan att tjänstgöra har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad i protokollet.	*73* § Ersättarna kallas in och tjänstgör i den ordning som har fastställts vid valet av dem. *Om ingen ordning är bestämd, kallas ersättarna i den ordning de tagits upp i protokoll från valet.* För deras tjänstgöring gäller i tillämpliga delar det som föreskrivs i arbetsordningen för landstingsfullmäktige. Ersättare som är närvarande vid ett sammanträde utan att tjänstgöra har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad i protokollet.
74 § Bestämmelserna om talarordning, deltagande i beslut och omröstningar i arbetsordningen för landstingsfullmäktige	*74* § Bestämmelserna om talarordning, deltagande i beslut och omröstningar i

gäller i tillämpliga delar också för nämnden.	arbetsordningen för landstingsfullmäktige gäller i tillämpliga delar också för nämnden.
Protokoll, justering, reservation	**Protokoll, justering, reservation**
75 § Nämndens sekreterare för på ordförandes ansvar ett protokoll vid varje sammanträde.	*75* § Nämndens sekreterare för på ordförandes ansvar ett protokoll vid varje sammanträde.
76 § Protokollet ska justeras av ordföranden och minst en annan ledamot som nämnden väljer *i början av varje sammanträde.*	*76* § Protokollet ska justeras av ordföranden och minst en annan ledamot som nämnden väljer.
Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde justerar varje ledamot de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ledamoten har lett.	Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde justerar varje ledamot de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ledamoten har lett.
Nämnden får besluta att en paragraf ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.	Nämnden får besluta att en paragraf ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.
Om nämnden beslutar att vid ett sammanträde justera protokollet från ett förgående sammanträde bestämmer nämnden för varje sådant tillfälle hur justeringen ska gå till.	Om nämnden beslutar att vid ett sammanträde justera protokollet från ett förgående sammanträde bestämmer nämnden för varje sådant tillfälle hur justeringen ska gå till.
77 § Om en ledamot som har reserverat sig mot ett beslut vill motivera reservationen ska ledamoten göra detta skriftligt. Motiveringen ska lämnas till nämndens sekreterare senast dagen efter sammanträdesdagen.	*77* § Om en ledamot som har reserverat sig mot ett beslut vill motivera reservationen ska ledamoten göra detta skriftligt. Motiveringen ska lämnas till nämndens sekreterare *före justering och* senast dagen efter sammanträdesdagen.
Om nämnden beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser ska motiveringen lämnas under sammanträdet.	Om nämnden beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser ska motiveringen lämnas under sammanträdet.
En ledamot har rätt att anteckna sin mening till protokollet (särskilt uttalande). Anmälan om uttalandet ska göras innan sammanträdet avslutas. En ledamot får göra ett särskilt uttalande även om ledamoten inte har deltagit i avgörandet av ett ärende. I övrigt gäller beträffande ett särskilt uttalande det som före-	En ledamot har rätt att anteckna sin mening till protokollet (särskilt uttalande). Anmälan om uttalandet ska göras innan sammanträdet avslutas. En ledamot får göra ett särskilt uttalande även om ledamoten inte har deltagit

skrivs om reservation (ovan stycke 1-2).	i avgörandet av ett ärende. I övrigt gäller beträffande ett särskilt uttalande det som föreskrivs om reservation (ovan stycke 1-2).
Delgivning	**Delgivning**
78 § Nämnden ska besluta om vilka personer som får mottaga delgivning på nämndens vägnar.	*78* § Nämnden ska besluta om vilka personer som får mottaga delgivning på nämndens vägnar.
Expediering	**Expediering**
79 § Sekreteraren ansvarar för att utdrag ur protokollet tillställs de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet. Fullständiga protokoll ska tillställas revisorer *och revisorsersättare*.	*79* § Sekreteraren ansvarar för att utdrag ur protokollet tillställs de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet. Fullständiga protokoll ska tillställas revisorer.
Nämnden ska besluta om vilka personer som ska underteckna avtal, andra handlingar samt skrivelser i nämndens namn.	Nämnden ska besluta om vilka personer som ska underteckna avtal, andra handlingar samt skrivelser i nämndens namn.
Särskilda bemyndiganden	**Särskilda bemyndiganden**
80 § Beslut om internationellt bistånd enligt lag om vissa kommunala befogenheter (2009:47) får fattas av landstingsstyrelsen om biståndet uppgår till högst 80 000 kronor för varje tillfälle.	*80* § Beslut om internationellt bistånd enligt lag om vissa kommunala befogenheter (2009:47) får fattas av landstingsstyrelsen om biståndet uppgår till högst 80 000 kronor för varje tillfälle.
Motsvarande beslut får fattas av annan nämnd om biståndet uppgår till högst 100 000 kronor för varje tillfälle.	Motsvarande beslut får fattas av annan nämnd om biståndet uppgår till högst 100 000 kronor för varje tillfälle.
81 § Varje nämnd får själv eller genom ombud föra landstingets talan i mål och ärenden som gäller nämndens verksamhetsområde.	*81* § Varje nämnd får själv eller genom ombud föra landstingets talan i mål och ärenden som gäller nämndens verksamhetsområde.
82 § Annan nämnd än landstingsstyrelsen får besluta att i sin redovisning avskriva landstingets fordringar inom verksamhetsområdet till ett belopp om högst 100 000 kronor för varje fordran.	*82* § Annan nämnd än landstingsstyrelsen får besluta att i sin redovisning avskriva landstingets fordringar inom verksamhetsområdet till ett belopp om högst 100 000 kronor för varje fordran.
Vad gäller landstingsstyrelsens möjlighet att	

avskriva landstingets fordringar gäller vad som sägs i 9 §.	Vad gäller landstingsstyrelsens möjlighet att avskriva landstingets fordringar gäller vad som sägs i 9 §.
	Utskott
	83 § *Landstingsstyrelsen* får *besluta att* tillsätta ytterligare utskott under landstingsstyrelsen *utöver de fullmäktige bestämt.*
Ny rubrik. Jfr nuvarande 27-32 och 54 §§	
	84 § *Nämnden ska för de utskott som fullmäktige bestämt välja ledamöter och ersättare till det antal som fullmäktige beslutat. Valen gäller för tid som fullmäktige bestämmer.*
	85 § *Landstingsstyrelsen beslutar om antalet ledamöter och ersättare samt om mandattiden i de utskott landstingsstyrelsen tillsätter enligt 83 §.*
	86 § *Nämnden väljer bland ledamöterna i utskotten för varje utskott en ordförande och en vice ordförande. Nämnden får också utse en andre vice ordförande i utskotten.*
	87 § *Om en ledamot eller ersättare avgår som inte har utsetts genom proportionella val, ska nämnden så snart det kan ske förrätta fyllnadsval för återstående del av tjänstgöringsperioden.*
	88 § *Den principiella ansvars- och beslutsfördelningen mellan nämnd och dess utskott är att samtliga frågor som rör verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet eller annars är av större principiell betydelse ska avgöras av nämnden. Övriga frågor får delegeras till respektive utskott eller till tjänsteman.*
Ikraftträdande	**Ikraftträdande**
83 §	

Detta reglemente träder i kraft *den 1 januari 2011* och senare beslutade ändringar när beslutsprotokollet justerats.	***89 §*** *Detta reglemente träder i kraft från och med den dag när landstingsfullmäktige beslutat om reglementet.*

Förslag på ändrad arbetsordning för fullmäktige i Stockholms läns landsting

Läsanvisning avseende ändringar:

Paragrafer

Ändringar i paragraftexten har markerats i *kursiv stil* i den nuvarande och föreslagna lydelsen.

Kommentarer

Kommentarerna är i *kursiv stil.* Ändringar i kommentarer har därför markerats med **fet stil** i den nuvarande lydelsen och i den föreslagna lydelsen.

ARBETSORDNING FÖR FULLMÄKTIGE I STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Arbetsordning för landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting. Beslutad av landstingsfullmäktige *den 18 januari 2011, § 7, LS 1011-0949.* *Ändrad genom landstingsfullmäktiges beslut den 23 oktober 2012 § 169, LS 1205-0730 samt landstingsfullmäktiges beslut den 3 december 2013 § 186, LS 1303-0365, 1309-1089.*	Beslutad av landstingsfullmäktige *den xx december 2014, § x, LS 1410-1211.*
Utöver det som föreskrivs om landstingsfullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.	Utöver det som föreskrivs om landstingsfullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.
Antalet ledamöter	**Antalet ledamöter**
1 §	**1 §**

Landstingsfullmäktige har 149 ledamöter *Kommentar 1 §* *Enligt 5 kap. 1 § Kommunallagen (KL) bestämmer fullmäktige hur många ledamöter som fullmäktige ska ha med beaktande av att antalet ska vara udda och minst 101. Om antalet ersättare finns det bestämmelser i vallagen 2005:837.* **När och var sammanträden ska hållas m.m.** **2 §** Före utgången av december månad bestämmer fullmäktige dagar för det följande årets sammanträden. När sammanträdesordningen ska göras upp måste beaktas att vissa regelmässigt återkommande frågor ska avgöras inom bestämda tider. Således ska val till olika förtroendeuppdrag ske före utgången av december månad före mandatperiodens början *samt val av interimsordförande i fullmäktige under valår före utgången av oktober månad.* Budgeten ska bestämmas före utgången av juni månad. Även beslut med anledning av revisionsberättelse ska fattas före utgången av juni månad året näst efter det som revisionen avser. Ordföranden bestämmer tid för sammanträdens början och slut. Normalt bör sammanträde börja kl. 10.00 och avslutas när föredragningslistan är genomgången. Interpellationer behandlas mellan kl. 10.00 och 12.00. Frågor behandlas mellan kl 12.00 och 13.00. Behandling av beslutsärenden inleds	Landstingsfullmäktige har 149 ledamöter *Kommentar 1 §* *Enligt 5 kap. 1 § kommunallagen (KL) bestämmer fullmäktige hur många ledamöter som fullmäktige ska ha med beaktande av att antalet ska vara udda och minst 101. Om antalet ersättare finns det bestämmelser i vallagen 2005:837.* **När och var sammanträden ska hållas m.m.** **2 §** Före utgången av december månad bestämmer fullmäktige dagar för det följande årets sammanträden. När sammanträdesordningen ska göras upp måste beaktas att vissa regelmässigt återkommande frågor ska avgöras inom bestämda tider. Således ska val till olika förtroendeuppdrag ske före utgången av december månad före mandatperiodens början. Budgeten ska bestämmas före utgången av juni månad. Även beslut med anledning av revisionsberättelse ska fattas före utgången av juni månad året näst efter det som revisionen avser. Ordföranden bestämmer tid för sammanträdens början och slut. Normalt bör sammanträde börja kl. 10.00 och avslutas när föredragningslistan är genomgången. Interpellationer behandlas mellan kl. 10.00 och 12.00. Frågor behandlas mellan kl 12.00 och 13.00. Behandling av beslutsärenden inleds kl. 13.00.

kl. 13.00. *Kommentar 2 §* *Enligt 5 kap 7 § KL bestämmer fullmäktige när ordinarie sammanträden ska hållas. Sammanträde ska även hållas om styrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs.* *Det bör inte påbörjas någon behandling av en ny interpellation efter kl. 11.45. Påbörjad interpellationsdebatt som inte har hunnit avslutas kl. 12.00 bör ajourneras till dess att samtliga beslutsärenden behandlats.*	*Kommentar 2 §* *Enligt 5 kap 7 § KL bestämmer fullmäktige när ordinarie sammanträden ska hållas. Sammanträde ska även hållas om styrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs.* *Det bör inte påbörjas någon behandling av en ny interpellation efter kl. 11.45. Påbörjad interpellationsdebatt som inte har hunnit avslutas kl. 12.00 bör ajourneras till dess att samtliga beslutsärenden behandlats.*
3 § Om sammanträde ej kan slutföras på utsatt dag ska det fortsätta genast eller vid senare tidpunkt. Om sammanträde ska fortsätta vid senare tidpunkt, bestämmer och tillkännager ordföranden genast ny tid och plats för det fortsatta sammanträdet. Vid fortsatt sammanträde får nya ärenden inte tas upp. Extra sammanträde ska hållas om styrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och ska undertecknas av de förtroendevalda som begär extra sammanträde samt innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.	**3 §** Om sammanträde ej kan slutföras på utsatt dag ska det fortsätta genast eller vid senare tidpunkt. Om sammanträde ska fortsätta vid senare tidpunkt, bestämmer och tillkännager ordföranden genast ny tid och plats för det fortsatta sammanträdet. Vid fortsatt sammanträde får nya ärenden inte tas upp. Extra sammanträde ska hållas om styrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och ska undertecknas av de förtroendevalda som begär extra sammanträde samt innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.

4 § Sammanträden hålls i Landstingshuset i Stockholm eller på annan plats, som bestäms av ordföranden.	**4 §** Sammanträden hålls i Landstingshuset i Stockholm eller på annan plats, som bestäms av ordföranden.
Föredragningslistor och handlingar	**Föredragningslistor och handlingar**
5 § Ärende som fullmäktige ska behandla ska uppföras på föredragningslista så snart landstingsstyrelsen yttrat sig.	**5 §** Ärende som fullmäktige ska behandla ska uppföras på föredragningslista så snart landstingsstyrelsen yttrat sig.
Handlingar i ärendena ska tillställas ledamöter och ersättare, i för dem läsbar form, samtidigt med föredragningslistan.	Handlingar i ärendena ska tillställas ledamöter och ersättare, i för dem läsbar form, samtidigt med föredragningslistan.
Kommentar 5 §	*Kommentar 5 §*
Med handlingar i andra stycket ovan avses pappershandlingar, handlingar i elektroniskt format eller handlingar som kan läsas på annat sätt.	*Med handlingar i andra stycket ovan avses pappershandlingar, handlingar i elektroniskt format eller handlingar som kan läsas på annat sätt.*
Kungörelse om sammanträden m.m.	**Kungörelse om sammanträden m.m.**
6 § Kungörelse om sammanträde med landstingsfullmäktige utfärdas enligt bestämmelserna i 5 kap. 8 § KL. Tillkännagivande i ortstidning enligt 5 kap. 10 § KL ska innehålla uppgifter om de ärenden som ska avgöras genom beslut samt om besvarande av interpellationer som ej bordlagts. Beslutsärenden behandlas i den ordning de tagits upp i kungörelsen. Fullmäktige får dock besluta om ändring av ordningsföljden.	**6 §** Kungörelse om sammanträde med landstingsfullmäktige utfärdas enligt bestämmelserna i 5 kap. 8 § KL. Tillkännagivande i ortstidning enligt 5 kap. 10 § KL ska innehålla uppgifter om de ärenden som ska avgöras genom beslut samt om besvarande av interpellationer som ej bordlagts. Beslutsärenden behandlas i den ordning de tagits upp i kungörelsen. Fullmäktige får dock besluta om ändring av ordningsföljden.

Kungörelse om sammanträde, vid vilken revisionsberättelse framläggs, ska minst en vecka före sammanträdet även tillställas de revisorer som framlagt berättelsen.	Kungörelse om sammanträde, vid vilken revisionsberättelse framläggs, ska minst en vecka före sammanträdet även tillställas de revisorer som framlagt berättelsen.
Har enligt 3 § arbetsordningen tid bestämts för fortsatt sammanträde ska kungörelse om sammanträdet utfärdas med uppgift om de beslutsärenden som inte slutbehandlats. Om kungörelse inte hinner utfärdas ska frånvarande ledamöter underrättas om tiden genom förvaltningens kansli. Till frånvarande hänförs även ledamot, som företrätts av ersättare.	Har enligt 3 § arbetsordningen tid bestämts för fortsatt sammanträde ska kungörelse om sammanträdet utfärdas med uppgift om de beslutsärenden som inte slutbehandlats. Om kungörelse inte hinner utfärdas ska frånvarande ledamöter underrättas om tiden genom förvaltningens kansli. Till frånvarande hänförs även ledamot, som företrätts av ersättare.
Kommentar 6 § *Tillkännagivandet i ortstidning avseende interpellationer ska innehålla uppgift om interpellationsnummer, interpellant samt ämnesområde för interpellationen.*	*Kommentar 6 §* *Tillkännagivandet i ortstidning avseende interpellationer ska innehålla uppgift om interpellationsnummer, interpellant samt ämnesområde för interpellationen.*
Närvaro- och yttranderätt vid fullmäktiges sammanträden	**Närvaro- och yttranderätt vid fullmäktiges sammanträden**
7 § Rätt att närvara och delta i fullmäktiges överläggningar men ej i besluten har, även om de ej är ledamöter i fullmäktige,	7 § Rätt att närvara och delta i fullmäktiges överläggningar men ej i besluten har, även om de ej är ledamöter i fullmäktige,
1. landstingsråd	1. landstingsråd
2. ordföranden samt 1:e och 2:e vice ordförande i landstingsstyrelsen	2. ordföranden samt 1:e och 2:e vice ordförande i landstingsstyrelsen
3. ordföranden eller vice ordföranden i en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende	3. ordföranden eller vice ordföranden i en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende

berör	berör
4. vid interpellationer och frågor den personkrets som anges under §§ 17 och 18	4. vid interpellationer och frågor den personkrets som anges under §§ 17 och 18
5. revisor vid behandling av årsberättelse, delårsrapporter och revisionsberättelse för den verksamhet som hans uppdrag avser	5. revisor vid behandling av årsberättelse, delårsrapporter och revisionsberättelse för den verksamhet som hans uppdrag avser
Kommentar 7 §	*Kommentar 7 §*
Enligt KL 5 kap. 21 § får fullmäktige besluta att även andra än ledamöter ska ha rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten. Fullmäktige kan, såsom det skett i 7 § arbetsordningen, besluta om detta generellt men även besluta i enskilda fall.	*Enligt KL 5 kap. 21 § får fullmäktige besluta att även andra än ledamöter ska ha rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten. Fullmäktige kan, såsom det skett i 7 § arbetsordningen, besluta om detta generellt men även besluta i enskilda fall.*
Ordning vid sammanträdena	**Ordning vid sammanträdena**
8 § Om någon talare avlägsnar sig från ämnet för överläggningen och efter tillsägelse inte rättar sig, får ordföranden ta ifrån talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under ett anförande.	**8 §** Om någon talare avlägsnar sig från ämnet för överläggningen och efter tillsägelse inte rättar sig, får ordföranden ta ifrån talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under ett anförande.
Ordföranden bör aktivt leda debatten så att båda talarstolarna utnyttjas parallellt. Företrädesvis gäller detta frågor och interpellationer, men även andra debatter.	Ordföranden bör aktivt leda debatten så att båda talarstolarna utnyttjas parallellt. Företrädesvis gäller detta frågor och interpellationer, men även andra debatter.
Tillfällig ordförande	**Tillfällig ordförande**
9 § År då allmänna val av ledamöter i landstingsfullmäktige *ägt rum utses vid sammanträde före oktober månads*	**9 §** År då allmänna val av ledamöter i landstingsfullmäktige *har ägt rum tjänstgör som ordförande, intill dess*

utgång den som ska utöva ordförandeskapet i nyvalda fullmäktige intill dess val av ordförande förrättats. Om varken ordförande eller vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde utövas ordförandeskapet av den som varit ledamot längst tid, intill dess fullmäktige utsett ordförande för sammanträdet. Om två eller fler varit ledamöter lika lång tid, har den till levnadsåren äldste företräde.	*val av fullmäktiges presidium förrättats, den som varit ledamot i fullmäktige längst tid – ålderspresident. Om två eller fler vari ledamöter lika lång tid, har den till levnadsåren äldste företräde.* Om varken ordförande eller vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde utövas ordförandeskapet av den som varit ledamot längst tid, intill dess fullmäktige utsett ordförande för sammanträdet. Om två eller fler varit ledamöter lika lång tid, har den till levnadsåren äldste företräde.
Val till förtroendeuppdrag **10 §** År då allmänna val av ledamöter i landstingsfullmäktige ägt rum förrättar det nyvalda fullmäktige vid sitt första möte val av 1. fullmäktiges ordförande samt förste och andre vice ordförande 2. fullmäktiges sekreterare och ersättare för denne 3. landstingsråd samt innehavare av andra av fullmäktige inrättade särskilda arvodesbefattningar för ärendeberedning eller ledningsuppgifter hos partigrupp 4. föredragande i landstingsrådsberedningen samt ordförande och vice ordförande i denna beredning 5. ledamöter och ersättare i landstingsstyrelsen	**Val till förtroendeuppdrag** **10 §** År då allmänna val av ledamöter i landstingsfullmäktige ägt rum förrättar det nyvalda fullmäktige vid sitt första möte val av 1. fullmäktiges ordförande samt förste och andre vice ordförande, *som tillsammans utgör fullmäktiges presidium* 2. fullmäktiges sekreterare och ersättare för denne 3. landstingsråd samt innehavare av andra av fullmäktige inrättade särskilda arvodesbefattningar för ärendeberedning eller ledningsuppgifter hos partigrupp 4. föredragande i landstingsrådsberedningen samt ordförande och vice ordförande i denna beredning 5. ledamöter och ersättare i

6. ordförande samt förste och andre vice ordförande i landstingsstyrelsen 7. fullmäktiges valberedning Fullmäktiges ordförande samt förste och andre vice ordförande liksom sekreteraren och dennes ersättare väljs för ett år räknat fr.o.m. november t.o.m. oktober följande år. Angående mandattid, valbarhet, nyval, valbarhetens upphörande och avsägelse tillämpas för innehavare av särskild arvodesbefattning enligt p 3 ovan vad som gäller för landstingsråd. Innan valet fastställer fullmäktige fördelningen av föredragningsskyldigheten mellan de föredragande. Valberedningen framlägger förslag till de övriga val, som fullmäktige ska förrätta, om inte fullmäktige beslutar annat. *Kommentar 10 §* *Med hänsyn till det stora antalet förtroendeuppdrag som ska tillsättas efter nyval, bör minst två sammanträden hållas då val kan förrättas. Vid det första sammanträdet, som bör utsättas så tidigt* ***under november månad*** *som möjligheterna medger, väljs innehavare till de i 10 § nämnda förtroendeuppdragen. Vid följande sammanträde som torde kunna hållas i december månad, utses innehavare till det stora flertalet uppdrag efter förslag från valberedningen.*	landstingsstyrelsen 6. ordförande samt förste och andre vice ordförande i landstingsstyrelsen 7. fullmäktiges valberedning Fullmäktiges ordförande samt förste och andre vice ordförande liksom sekreteraren och dennes ersättare väljs för ett år fr.o.m. oktober t.o.m. oktober följande år. Angående mandattid, valbarhet, nyval, valbarhetens upphörande och avsägelse tillämpas för innehavare av särskild arvodesbefattning enligt p 3 ovan vad som gäller för landstingsråd. Innan valet fastställer fullmäktige fördelningen av föredragningsskyldigheten mellan de föredragande. Valberedningen framlägger förslag till de övriga val, som fullmäktige ska förrätta, om inte fullmäktige beslutar annat. *Kommentar 10 §* *Med hänsyn till det stora antalet förtroendeuppdrag som ska tillsättas efter nyval, bör minst två sammanträden hållas då val kan förrättas. Vid det första sammanträdet, som bör utsättas under oktober, väljs innehavare till de i 10 § nämnda förtroende-uppdragen. Vid följande sammanträde som torde kunna hållas i december månad, utses innehavare till det stora flertalet uppdrag efter förslag från valberedningen.*

Om fullmäktige för en och samma partigrupp ska välja två eller flera befattningshavare (som inte är föredragande landstingsråd) för ärendeberedning och/eller gruppledningsuppgifter anmäler gruppen i samband med valet den huvudsakliga uppgiftsfördelningen mellan befattningshavarna.	*Om fullmäktige för en och samma partigrupp ska välja två eller flera befattningshavare (som inte är föredragande landstingsråd) för ärendeberedning och/eller gruppledningsuppgifter anmäler gruppen i samband med valet den huvudsakliga uppgiftsfördelningen mellan befattningshavarna.*
Då proportionella val ska förrättas ska förslagen jämte skiljaktiga meningar överlämnas till fullmäktige i form av tryckta valsedlar och får ej åtföljas av annat yttrande. Valsedlarna utdelas till fullmäktiges ledamöter vid sammanträdets början.	*Då proportionella val ska förrättas ska förslagen jämte skiljaktiga meningar överlämnas till fullmäktige i form av tryckta valsedlar och får ej åtföljas av annat yttrande. Valsedlarna utdelas till fullmäktiges ledamöter vid sammanträdets början.*
Valsedlar ska vara enkla, slutna och fria från all tvetydighet beträffande andra personer. Vid proportionella val gäller lagen om proportionellt valsätt inom landsting, kommunfullmäktige m.m. (1992:339).	*Valsedlar ska vara enkla, slutna och fria från all tvetydighet beträffande andra personer. Vid proportionella val gäller lagen om proportionellt valsätt inom landsting, kommunfullmäktige m.m. (1992:339).*
Fullmäktiges valberedning	**Fullmäktiges valberedning**
11 § Valberedningen består av 16 ledamöter och 8 ersättare och utses för samma tjänstgöringsperiod som fullmäktige. Beredningen väljer inom sig en ordförande och vice ordförande samt väljer sekreterare. Valberedningens ordförande framlägger valberedningens skrivelser och förslag till fullmäktige. Beredningen får inom sig inrätta ett arbetsutskott, bestående av en representant för varje parti som är representerat i fullmäktige.	**11 §** Valberedningen består av 16 ledamöter och 8 ersättare och utses för samma tjänstgöringsperiod som fullmäktige. Beredningen väljer inom sig en ordförande och vice ordförande samt väljer sekreterare. Valberedningens ordförande framlägger valberedningens skrivelser och förslag till fullmäktige. Beredningen får inom sig inrätta ett arbetsutskott, bestående av en representant för varje parti som är representerat i fullmäktige.
Valberedningen ska lägga fram	Valberedningen ska lägga fram

förslag i alla valärenden som fullmäktige ska behandla med undantag för dem som anges i 10 § första stycket ovan och de val som landstingsstyrelsens *arbetsutskott* ska framlägga förslag till enligt reglemente för landstingsstyrelse och nämnder *33 §*. Det ankommer bl.a. på valberedningen att framlägga förslag till val av styrelser för Landstingshuset i Stockholm AB, AB Storstockholms lokaltrafik, *Locum AB och Waxholms Ångfartygs AB* samt styrelseledamöter i stiftelser, lekmannarevisorer i landstingets bolag, revisorer i nämnder och i stiftelser.	förslag i alla valärenden som fullmäktige ska behandla med undantag för dem som anges i 10 § första stycket ovan och de val som landstingsstyrelsens *ägarutskott* och Landstingshuset i Stockholm AB ska framlägga förslag till enligt reglemente för landstingsstyrelse och *nämnder respektive ägardirektiv.* Det ankommer bl.a. på valberedningen att *lägga fram* förslag till val av styrelser för Landstingshuset i Stockholm AB, AB Storstockholms Lokaltrafik samt styrelseledamöter i stiftelser, lekmannarevisorer i landstingets bolag, revisorer i nämnder och i stiftelser.
Kommentar 11 § ***Med undantag för ovan nämnda bolag ska landstingsstyrelsens arbetsutskott framlägga förslag till val av ledamöter i styrelserna för landstingets produktionsenheter Stockholms läns sjukvårdsområde och Karolinska Universitetssjukhuset samt de aktiebolag där landstinget direkt eller indirekt innehar samtliga aktier.*** *Val av revisorer bör ske före val av ledamöter till nämnder, styrelser och beredningar för att undvika konflikt med jävsregler och valbarhetsregler.*	*Kommentar 11 §* ***Landstingsstyrelsens ägarutskott ska nominera ledamöter i styrelserna för Karolinska Universitetssjukhuset och Stockholms läns sjukvårdsområde samt till landstingets hel- och delägda bolag, med undantag för ovan nämnda bolag och Landstingshuset i Stockholm AB:s dotterbolag.*** *Val av revisorer bör ske före val av ledamöter till nämnder, styrelser och beredningar för att undvika konflikt med jävsregler och valbarhetsregler.*
Placering och närvaro **12 §** Ordföranden låter upprätta en plan över fullmäktiges sammanträdeslokal och anger däri	**Placering och närvaro** **12 §** Ordföranden låter upprätta en plan över fullmäktiges sammanträdeslokal och anger däri

bestämd plats för varje ledamot samt övriga som äger delta i fullmäktiges sammanträden. Fullmäktiges ledamöter bör placeras partivis så långt detta är möjligt med hänsyn till lokalens utformning.	bestämd plats för varje ledamot samt övriga som äger delta i fullmäktiges sammanträden. Fullmäktiges ledamöter bör placeras partivis så långt detta är möjligt med hänsyn till lokalens utformning.
Vid sammanträdets början och vid början av ny sammanträdesdag registreras varje ledamots och tjänstgörande ersättares närvaro.	Vid sammanträdets början och vid början av ny sammanträdesdag registreras varje ledamots och tjänstgörande ersättares närvaro.
Om ordföranden finner det erforderligt kan närvaroregistrering företas även senare under fullmäktiges sammanträde.	Om ordföranden finner det erforderligt kan närvaroregistrering företas även senare under fullmäktiges sammanträde.
Anmälan av förhinder m.m.	**Anmälan av förhinder m.m.**
13 § Förhinder att inställa sig till sammanträde ska anmälas till förvaltningens kansli, som kallar en ersättare enligt den mellan ersättarna gällande tjänstgöringsordningen.	**13 §** Förhinder att inställa sig till sammanträde ska anmälas till förvaltningens kansli, som kallar en ersättare enligt den mellan ersättarna gällande tjänstgöringsordningen.
Ledamot och ersättare som inställer sig under pågående sammanträde anmäler detta till sekreteraren. Ledamot och ersättare som under pågående sammanträde inställer sig för tjänstgöring skall, om ej fråga är om sammanträde för fastställande av landstingets budget, då överenskommelse träffats om särskilda regler, inträda sedan pågående ärende avslutats. Under budgetsammanträdet sker inträdet efter beslut av ordföranden.	Ledamot och ersättare som inställer sig under pågående sammanträde anmäler detta till sekreteraren. Ledamot och ersättare som under pågående sammanträde inställer sig för tjänstgöring skall, om ej fråga är om sammanträde för fastställande av landstingets budget, då överenskommelse träffats om särskilda regler, inträda sedan pågående ärende avslutats. Under budgetsammanträdet sker inträdet efter beslut av ordföranden.
Kommentar 13 § *Enligt 5 kap. 14 § KL har en ledamot som inställer sig under pågående sammanträde rätt att tjänstgöra även om ersättare inträtt i*	*Kommentar 13 §* *Enligt 5 kap. 14 § KL har en ledamot som inställer sig under pågående sammanträde rätt att tjänstgöra även om ersättare inträtt i*

ledamotens ställe. En ledamot som avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet.	*ledamotens ställe. En ledamot som avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet.*
Talarordning	**Talarordning**
14 § Talare erhåller ordet i den ordning de anmäler sig. Utan hinder härav och oberoende av företrädesrätt, varom stadgas här nedan, får ordföranden för genmäle om högst en minut ge ordet till den, som vill lämna upplysning eller rättelse med anledning av föregående talares anförande eller bemöta angrepp från dennes sida.	**14 §** Talare erhåller ordet i den ordning de anmäler sig. Utan hinder härav och oberoende av företrädesrätt, varom stadgas här nedan, får ordföranden för genmäle om högst en minut ge ordet till den, som vill lämna upplysning eller rättelse med anledning av föregående talares anförande eller bemöta angrepp från dennes sida.
Ordföranden i landstingsstyrelsen och särskild företrädare för varje partigrupp i fullmäktige äger på begäran för sitt första inlägg erhålla ordet före annan. Samma rätt har landstingsråd i ärende som landstingsrådet föredragit i landstingsrådsberedningen. Vid behandling av budgeten tillkommer nämnda rätt, förutom föredraganden, även det landstingsråd vars ansvarsområde är föremål för överläggning.	Ordföranden i landstingsstyrelsen och särskild företrädare för varje partigrupp i fullmäktige äger på begäran för sitt första inlägg erhålla ordet före annan. Samma rätt har landstingsråd i ärende som landstingsrådet föredragit i landstingsrådsberedningen. Vid behandling av budgeten tillkommer nämnda rätt, förutom föredraganden, även det landstingsråd vars ansvarsområde är föremål för överläggning.
Vid behandling av motion har motionären rätt att inleda debatten.	Vid behandling av motion har motionären rätt att inleda debatten.
Partigrupp ska senast kl. 15.00 dagen före fullmäktiges sammanträde till förvaltningens kansli anmäla val av särskild företrädare. Talare ska tala från talarstol eller från sin plats.	Partigrupp ska senast kl. 15.00 dagen före fullmäktiges sammanträde till förvaltningens kansli anmäla val av särskild företrädare. Talare ska tala från talarstol eller från sin plats.

Kommentar 14 § *Partigrupps val av särskild företrädare kan avse partigruppens ordförande eller annan ledamot. Har partigruppen anmält en och samma person som särskild företrädare för gruppen under hela arbetsåret/mandatperioden behöver ny anmälan före fullmäktigesammanträdet endast göras om gruppen för detta sammanträde eller för visst ärende under sammanträdet vill ha annan särskild företrädare.*	*Kommentar 14 §* *Partigrupps val av särskild företrädare kan avse partigruppens ordförande eller annan ledamot. Har partigruppen anmält en och samma person som särskild företrädare för gruppen under hela arbetsåret/mandatperioden behöver ny anmälan före fullmäktigesammanträdet endast göras om gruppen för detta sammanträde eller för visst ärende under sammanträdet vill ha annan särskild företrädare.*
Förfarande vid omröstning och val	**Förfarande vid omröstning och val**
15 § Vid omröstning används landstingssalens voteringsanläggning. Omröstning kan dock ske genom upprop varvid ledamöter och tjänstgörande ersättare avger sin röst muntligen, eller vid val, sin röstsedel. Ordföranden utser i sådant fall tre ledamöter att anteckna de muntligt avgivna rösterna samt att vid omröstning avseende val, granska de avgivna sedlarnas riktighet. En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut ska anmäla detta till ordföranden, innan ordföranden lägger fram förslag till beslut.	**15 §** Vid omröstning används landstingssalens voteringsanläggning. Omröstning kan dock ske genom upprop varvid ledamöter och tjänstgörande ersättare avger sin röst muntligen, eller vid val, sin röstsedel. Ordföranden utser i sådant fall tre ledamöter att anteckna de muntligt avgivna rösterna samt att vid omröstning avseende val, granska de avgivna sedlarnas riktighet. En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut ska anmäla detta till ordföranden, innan ordföranden lägger fram förslag till beslut.
Protokoll och skrivelser	**Protokoll och skrivelser**
16 § Sekreteraren för fullmäktiges protokoll. Protokollet justeras av ordföranden och två justeringsmän som utses bland ledamöterna för	**16 §** Sekreteraren för fullmäktiges protokoll. Protokollet justeras av ordföranden och två justeringsmän som utses bland ledamöterna för

varje sammanträde. Fullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Yttranden vid sammanträde ska upptas stenografiskt och utskriften ska så snart som möjligt överlämnas till förvaltningens kansli av stenografen. Förvaltningens kansli tillställer talaren ett exemplar.	varje sammanträde. Fullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Yttranden vid sammanträde ska upptas stenografiskt och utskriften ska så snart som möjligt överlämnas till förvaltningens kansli av stenografen. Förvaltningens kansli tillställer talaren ett exemplar.
Interpellationer **17 §** En interpellation ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot. Interpellationen bör inges till förvaltningens kansli senast fyra dagar före sammanträdet vid vilket den är avsedd att framställas. En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstegör som ledamot vid sammanträdet. Ordinarie ledamot behöver inte tjänstgöra vid det sammanträde som en inlämnad interpellation är avsedd att framställas. Interpellationer får riktas till - föredragande landstingsråd, - ordförandena i landstingsstyrelsen och nämnderna samt ordförande i fullmäktigeberedning, - ordförande i utskott inom landstingsstyrelsen och utskott inom annan nämnd, - ordförandena i programberedningarna och sjukvårdsstyrelserna under hälso- och sjukvårdsnämnden	**Interpellationer** **17 §** En interpellation ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot. Interpellationen bör inges till förvaltningens kansli senast fyra dagar före sammanträdet vid vilket den är avsedd att framställas. En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstegör som ledamot vid sammanträdet. Ordinarie ledamot behöver inte tjänstgöra vid det sammanträde som en inlämnad interpellation är avsedd att framställas. Interpellationer får riktas till - föredragande landstingsråd, - ordförandena i landstingsstyrelsen och nämnderna samt ordförande i fullmäktigeberedning, - ordförande i utskott inom landstingsstyrelsen och utskott inom annan nämnd, - ordförandena i programberedningarna och sjukvårdsstyrelserna under hälso- och sjukvårdsnämnden

under förutsättning att de är förtroendevalda i landstinget, - ordförandena i styrelserna för de direkt eller indirekt landstingsägda bolagen.	under förutsättning att de är förtroendevalda i landstinget, - ordförandena i styrelserna för de direkt eller indirekt landstingsägda bolagen.
Ordförandena i landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt trafiknämnden får överlämna till ordförande i underlydande organ under respektive nämnd att besvara interpellation i ämne som tillhör det underlydande organets ansvarsområde.	Ordförandena i landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt trafiknämnden får överlämna till ordförande i underlydande organ under respektive nämnd att besvara interpellation i ämne som tillhör det underlydande organets ansvarsområde.
Enligt 5 kap. 50 § KL ska interpellationerna ha ett bestämt innehåll och vara försedda med motivering. De bör ställas enbart i angelägenheter av större intresse för landstinget.	Enligt 5 kap. 50 § KL ska interpellationerna ha ett bestämt innehåll och vara försedda med motivering. De bör ställas enbart i angelägenheter av större intresse för landstinget.
Tillåts interpellationen bör den besvaras senast vid nästa sammanträde. Svar på interpellation bör lämnas skriftligt och före besvarandet utdelas till fullmäktiges ledamöter.	Tillåts interpellationen bör den besvaras senast vid nästa sammanträde. Svar på interpellation bör lämnas skriftligt och före besvarandet utdelas till fullmäktiges ledamöter.
Om svaret lämnas på annat sammanträde än det vid vilken interpellationen tillåtits, ska skriftligt svar tillställas interpellanten senast 24 timmar före sammanträdet.	Om svaret lämnas på annat sammanträde än det vid vilken interpellationen tillåtits, ska skriftligt svar tillställas interpellanten senast 24 timmar före sammanträdet.
Fullmäktiges ordförande får efter att ha hört vice ordförandena besluta om sammanslagning av interpellationsdebatt avseende interpellationer inom samma ämnesområde. Sammanslagning sker i möjligaste mån efter samråd med interpellanterna och svaranden.	Fullmäktiges ordförande får efter att ha hört vice ordförandena besluta om sammanslagning av interpellationsdebatt avseende interpellationer inom samma ämnesområde. Sammanslagning sker i möjligaste mån efter samråd med interpellanterna och svaranden.
Behandlingen av interpellationer bör som regel fullföljas även om interpellanten är frånvarande vid sammanträdet då interpellationen	Behandlingen av interpellationer bör som regel fullföljas även om interpellanten är frånvarande vid sammanträdet då interpellationen

ska besvaras. Interpellationer får besvaras även om färre än hälften av fullmäktiges ledamöter är närvarande. *Kommentar 17 §* *Interpellation ska vara ställd till landstingsråd/svarande med utgångspunkt från gällande ansvarsfördelning/arbetsordning.* *Fullmäktiges sekreterare gör en första bedömning huruvida detta uppfylls och påpekar eventuella felaktigheter. I tveksamma fall avgör ordförande efter samråd med övriga presidiet.* *Interpellation får i enlighet med vad som anges i denna bestämmelse överlämnas till annan svarande. Fullmäktiges sekreterare gör en första bedömning. I tveksamma fall avgör ordförande efter samråd med övriga presidiet.* **Frågor** **18 §** En fråga ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot. Frågan ska inges till presidiet senast kl. 08.30 sammanträdesdagen. Frågan ska vara preciserad och kunna besvaras med ja eller nej. Enligt 5 kap. 55 § KL ska en fråga ha ett bestämt innehåll och får vara försedd med en inledande förklaring. Frågor kan riktas till samma personkrets som interpellationer. Ordförandena i landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt	ska besvaras. Interpellationer får besvaras även om färre än hälften av fullmäktiges ledamöter är närvarande. *Kommentar 17 §* *Interpellation ska vara ställd till landstingsråd/svarande med utgångspunkt från gällande ansvarsfördelning/arbetsordning.* *Fullmäktiges sekreterare gör en första bedömning huruvida detta uppfylls och påpekar eventuella felaktigheter. I tveksamma fall avgör ordförande efter samråd med övriga presidiet.* *Interpellation får i enlighet med vad som anges i denna bestämmelse överlämnas till annan svarande. Fullmäktiges sekreterare gör en första bedömning. I tveksamma fall avgör ordförande efter samråd med övriga presidiet.* **Frågor** **18 §** En fråga ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot. Frågan ska inges till presidiet senast kl. 08.30 sammanträdesdagen. Frågan ska vara preciserad och kunna besvaras med ja eller nej. Enligt 5 kap. 55 § KL ska en fråga ha ett bestämt innehåll och får vara försedd med en inledande förklaring. Frågor kan riktas till samma personkrets som interpellationer. Ordförandena i landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt

trafiknämnden får överlämna till ordförande i underlydande organ under respektive nämnd att besvara fråga i ämne som tillhör det underlydande organets ansvarsområde.	trafiknämnden får överlämna till ordförande i underlydande organ under respektive nämnd att besvara fråga i ämne som tillhör det underlydande organets ansvarsområde.
Varje parti föreslår en prioriteringsordning av frågorna. Ordförande fördelar frågorna med rimligt hänsynstagande till partiernas storlek.	Varje parti föreslår en prioriteringsordning av frågorna. Ordförande fördelar frågorna med rimligt hänsynstagande till partiernas storlek.
Ordföranden upprättar en förteckning över inkomna frågor som anger den ordning i vilken de ska besvaras. Frågan överlämnas efter detta till svaranden. Förteckningen delas ut till ledamöterna innan frågorna besvaras.	Ordföranden upprättar en förteckning över inkomna frågor som anger den ordning i vilken de ska besvaras. Frågan överlämnas efter detta till svaranden. Förteckningen delas ut till ledamöterna innan frågorna besvaras.
Endast den som ställer frågan och den som svarar deltar i överläggningen.	Endast den som ställer frågan och den som svarar deltar i överläggningen.
Frågor får besvaras även om färre än hälften av fullmäktiges ledamöter är närvarande.	Frågor får besvaras även om färre än hälften av fullmäktiges ledamöter är närvarande.
Kommentar 18 §	*Kommentar 18 §*
Fråga ska vara ställd till landstingsråd/-svarande med utgångspunkt från gällande ansvarsfördelning/arbetsordning.	*Fråga ska vara ställd till landstingsråd/-svarande med utgångspunkt från gällande ansvarsfördelning/arbetsordning.*
Fullmäktiges sekreterare gör en första bedömning huruvida detta uppfylls och påpekar eventuella felaktigheter. I tveksamma fall avgör ordförande efter samråd med övriga presidiet.	*Fullmäktiges sekreterare gör en första bedömning huruvida detta uppfylls och påpekar eventuella felaktigheter. I tveksamma fall avgör ordförande efter samråd med övriga presidiet.*
Fråga får i enlighet med vad som anges i denna bestämmelse överlämnas till annan svarande.	*Fråga får i enlighet med vad som anges i denna bestämmelse överlämnas till annan svarande.*

Fullmäktiges sekreterare gör en första bedömning. I tveksamma fall avgör ordförande efter samråd med övriga presidiet.	*Fullmäktiges sekreterare gör en första bedömning. I tveksamma fall avgör ordförande efter samråd med övriga presidiet.*
Fullmäktige kan före viss frågas besvarande besluta, att frågan i ämnet får bli föremål för överläggning utan den i 5 kap. 56 § KL angivna begränsningen	*Fullmäktige kan före viss frågas besvarande besluta, att frågan i ämnet får bli föremål för överläggning utan den i 5 kap. 56 § KL angivna begränsningen.*
Beredning	**Beredning**
19 § Om inte fullmäktige beslutar något annat bestämmer landstingsstyrelsen hur de ärenden som landstingsfullmäktige ska avgöra ska beredas.	**19 §** Om inte fullmäktige beslutar något annat bestämmer landstingsstyrelsen hur de ärenden som landstingsfullmäktige ska avgöra ska beredas.
Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning	***Fullmäktiges presidium***
20 § *Ordföranden bereder i samråd med vice ordförandena frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.*	**20 §** *Fullmäktiges ordförande i samråd med vice ordförandena* - *ansvarar för planeringen av fullmäktigearbetet* - *bereder frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning* - *ansvarar för representation, uppvaktning och kondoleanser rörande fullmäktige samt veteraner* - *beslutar i ärenden om gemensam representation med Stockholms stad*
Kommentar 20 § *Fullmäktige ska enligt 5 kap. 25 a § KL besluta i frågan om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras. Detta beslut ska motiveras. Enligt 5 kap. 31 § KL ska fullmäktige även inhämta förklaringar från berörda*	*Kommentar 20 §* *Fullmäktige ska enligt 5 kap. 25 a § KL besluta i frågan om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras. Detta beslut ska motiveras. Enligt 5 kap. 31 § KL ska fullmäktige även inhämta förklaringar från berörda*

nämnder och beredningar över revisionsanmärkningar. Fullmäktige ska även enligt 5 kap. 25 a § KL ta ställning till om anmärkning ska framställas, ett beslut som även det ska motiveras.	*nämnder och beredningar över revisionsanmärkningar. Fullmäktige ska även enligt 5 kap. 25 a § KL ta ställning till om anmärkning ska framställas, ett beslut som även det ska motiveras.*
Motioner	**Motioner**
21 § En motion ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter. En motion väcks genom att den ges in till förvaltningens kansli eller vid ett sammanträde med fullmäktige. En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.	**21 §** En motion ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter. En motion väcks genom att den ges in till förvaltningens kansli eller vid ett sammanträde med fullmäktige. En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde. *Kommentar 18 §*

Överenskommelse mellan de i landstingsfullmäktige representerade partierna om riktlinjer för landstingsfullmäktiges debatter

Tid för inlägg och antalet inlägg.

Interpellationer:
Svaranden föredrar svaret varvid hänvisning kan ske till utdelat svar.
Interpellanten 3 min
Svaranden 3 min
Interpellanten 3 min
Svaranden 3 min
Interpellanten 1 min
Svaranden 1 min

Sammanslagna interpellationer
Svaranden föredrar svaret varvid hänvisning kan ske till utdelat svar.
Interpellant A) 3 min
Interpellant B) 3 min
Svaranden 5 min
Interpellant A) 2 min
Interpellant B) 2 min

Svaranden 3 min
Interpellant A) 1 min
Interpellant B) 1 min
Svaranden 2 min

För interpellationer och sammanslagna interpellationer gäller även följande:
Övriga talare 3 + 1 min

Om polemiskt inlägg görs från ny talare kan ordföranden medge att svaranden eller interpellanterna får ett ytterligare inlägg om 1 minut.

Ny talare kan få ordet först efter det att svaranden och interpellanten haft var sitt inlägg.

Frågor:
Fråga 1 min
Svaranden 2 min
Frågeställaren 1 min
Svaranden 1 min
Frågeställaren 1 min
Svaranden 1 min

Beslutsärenden:
I de fall särskild överenskommelse ej har träffats om debattregler tillämpas följande ordning:
Varje talare får göra tre inlägg. Första inlägg 5 min – andra inlägg 3 min - tredje inlägg 1 minut.

Repliktid
Repliktiden är 1 minut.

§ 258

Ändringar i arbetsordning för landstingsfullmäktige och reglemente för landstingsstyrelse och nämnder

LS 1410-1211

Ärendebeskrivning

Förslag till ändringar i arbetsordning för landstingsfullmäktige och reglemente för landstingsstyrelsen och nämnder.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 14 november 2014
Förslag på ändrat reglemente för landstingsstyrelse och nämnder den 19 november 2014
Förslag på ändrad arbetsordning för fullmäktige i Stockholms läns landsting

Förslag och yrkanden

På sammanträdet föreligger följande förslag.

Förslag om återremiss till landstingsstyrelsens förvaltning för ytterligare beredning.

Proposition

Ordföranden frågar om landstingsstyrelsen beslutar återremittera ärendet till landstingsstyrelsens förvaltning för ytterligare beredning och finner att så är fallet.

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen beslutar

att återremittera ärendet till landstingsstyrelsens förvaltning för ytterligare beredning.

Särskilt uttalande
Erika Ullberg (S), Dag Larsson (S), Jens Sjöström (S), Nanna Wikholm (S) och Anders Lönnberg (S) lägger ett särskilt uttalande till protokollet.

Beslutsexpediering:
SLL Juridik och upphandling
Akt

Stockholms läns landsting
SOCIALDEMOKRATERNA

SÄRSKILT UTTALANDE

2014-11-25 LS 1410-1211

Landstingsstyrelsen, ärende 18

Ändring av arbetsordning för landstingsfullmäktige och reglemente för landstingsstyrelsen och nämnder

Ändringarna i reglementet för landstingsstyrelsen och nämnder är en konsekvens av förändringar i den politiska organisationen som socialdemokraterna ställer sig bakom. Även om den nya organisationen innebär en del utmaningar vad avser den strategiska styrningen av landstingets verksamheter och utveckling så är den en förbättring jämfört med tidigare modell. En tydligare och mer strategisk ägarstyrning samt en egen tillväxt- och regionplanenämnd är viktigt för landstinget. Reglementet behöver tas av landstingsfullmäktige i december för att kunna vara på plats då de nya styrelserna och nämnderna startar vid årsskiftet, varför beredningstiden varit knapp. Vi socialdemokrater har framfört önskemål om förtydligande i vissa delar som vi förutsätter kommer att tas upp i samband med att reglementena ses över nästa år. Det handlar bland annat om den nya sammansättningen av LRB som inte finns med nu och en mer konsekvent beskrivning av beredningarnas ansvarsområden.